

ILUSTROVANÝ ČASOPIS

Španělsko

Orgán Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku

Číslo 8. Ročník I.
1. prosince 1937
Kč 2.—

Z OBSAHU:

Boj o půdu ve Španělsku.
Madrid.
Koncert na frontě.
Dějiny dělnického hnutí ve Španělsku.
Darujte svou krev bojujícím Španělům.

Po vánocích se bude ve Španělsku bojovat! Vy, kteří budete klidně trávit svůj Štědrý večer v rodinném kruhu, nezapomínejte na španělské bojovníky za svobodu. Nezapomínejte, že hájí kulturní a sociální výmoženosti pro svou zem — svými životy. Přispějte k tomu, aby i oni měli radostnější vánoce!

Neprošli a neprojdou!
Španělská republikánská armáda, která ví, co chce a zač bojuje, nedá si vzít to, čeho dobyl lid — nedá si vzít těžce nabytou svobodu a kulturu!

DARUJTE SVOU KREV ŠPANĚLSKÝM HRDINŮM!

Nenecháme vykrváčet vojáky demokratického Španělska! Můžeme zachránit tisíce životů. Můžeme bratrství s demokratickými bojovníky zpečetit svou krví.

Výbor přátel demokratického Španělska zahajuje krásnou, lidskou a ušlechtilou akci, při níž všichni můžeme projevit činem svou lásku k demokratické zemi, bojující na naší frontě.

Výbor se obrací ke všem svým členům, redakce časopisu „Španělsko“ ke všem svým čtenářům s výzvou, aby darovali bojovníkům na frontě dar nejvzácnější — svou krev.

Transfúze krve na frontách velmi snížily procento úmrtí raněných vojáků. A dnes každý voják jde do boje s větší odhodlaností a s větší důvěrou, ví-li, že je pohotově dostatek krve, kterou může být nahrazena jeho ztracená krev vlastní.

Proto ve Španělsku zorganizovali rozsáhlou službu dárců krve. Jenom v Barceloně je jich na 3000. Ale to všechno ještě nestačilo — a bylo nutno posílat konzervovanou lidskou krev letadly do Španělska.

I my můžeme tak pomoci. I my můžeme zorganizovat službu dárců krve v Československu. Odnímání krve je procedura naprosto neškodná, bezbolestná, která nemůže porušit zdraví, nýbrž naopak mu prospívá.

Nepochybujeme, že se u nás najdou tisíce a tisíce těch, kdož se přihlásí k této krásné službě, tím spíše, že to bude mít veliký význam i pro naši republiku. Neboť před odebráním krve je nutno zjistit krevní skupinu (aby nevhodné složení krve neohrozilo pacienta), je nutno zjistit, zdali

ten, komu se odnímá, netrpí žádnou chorobou, která by se krví mohla přenést. Rovněž se zjistí jméno i adresa dárce. A tak budou mít naše ústavy rozsáhlé seznamy schopných dárců krve. Jaký to má nesmírný význam v případě války nebo v případě velikých katastrof na určitém místě, bude-li pořízen takový přesný seznam osob i jejich krevních skupin ze všech končin republiky, dovede si jistě každý představit. Tato akce pro Španělsko je tedy zároveň velkou a cennou službou Československu, zajišťuje naše nemocné a raněné v nejhorších chvílích jejich života.

Pokud se týká Španělska, bude krev shromažďována v ampulích, náležitým způsobem konzervována a odvážena do Španělska aeroplány. Poněvadž vydrží téměř tři neděle, bude veškeré této krve použito ve prospěch raněných španělských vojáků.

Jsme proto přesvědčeni, že nikdo z těch, kdo mohou, neodmítne obět, kterou výbor žádá. Bude doklad jeho lásky k československé demokracii a bratrství s demokracií španělskou, které tímto činem se stane bratrstvím opravdu pokrevním.

Prozatím, než bude zorganizována síť dárců krve, než budou vykonány přípravy k dílu tak rozsáhlému, žádáme vás, abyste výboru (Praha II., Národní 24) udali svá jména i adresy a projevíli písemně ochotu, darovat svou krev bojujícím Španělům. Ostatní podrobnosti vám budou oznámeny později.

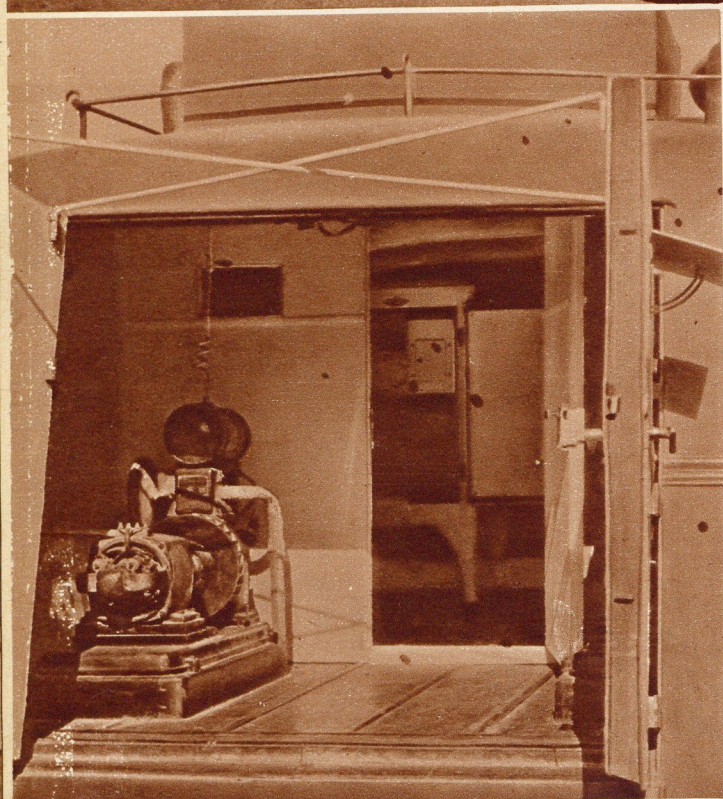
Očekáváme, že přihlášek bude tolik, aby ani jeden raněný španělský voják nemusel vykrváčet.

L. M.

Španělská ambulance pro transfúzi krve.

Vnitřek ambulance pro transfúze:

TRANSFUSE KRVE VE ŠPANĚLSKÉ VÁLCE

Transfúze krve je operace prováděná od pradávna. Ovšem, až do 17. století nebyla studována přesným způsobem — ačkoli se už i předtím daly pokusy v tomto směru. Je možno tvrdit, že v prodloužení doby byla období velkého zájmu o ni, a období, kdy zase upadala v zapomnění.

Je také pochopitelné, že před dobou Pasteurovou setkávala se transfúze s velkými obtížemi pro možnost nákazy, pro možnost otravy krve.

Dnes však naše znalosti postoupily tak daleko, že z této výjimečné operace se stal prostý zákrok.

Už ve světové válce byla získána praxe v této operaci, ale ne s potřebnou důkladností. Teprve v poválečné době, kdy byly přesně odlišeny jednotlivé krevní skupiny, stala se transfúze zbrání proti akutní anemii, takže má vynikající úlohu v případech, kdy krvácení způsobené poraněním je největší a nejprudší.

Ale nejenom při krvácení je transfúze nesmírně užitečná. Je nutno uvážit její výhody i v boji proti nervovému otřesu (šoku), který je mnohem nebezpečnější nežli náhlá ztráta krve, a léčí se mnohem obtížněji.

Při hojném krvácení je transfúze nesmírně naléhavá, a právě proto předpokládá předběžnou organizaci, která dovoluje přípravu pro všechny možnosti, které mohou nastat.

Ovšem, přímá transfúze krve, která z teoretického stanoviska je nesporná, má v praxi mnoho nevýhod, zvláště chceme-li organizovat tuto službu dokonalým způsobem. Tyto nesnáze plynou z nemožnosti, získat v odlehlých místech, kde se

má transfúze vykonat, dostatečný počet dárců, aby bylo možno vyhovět všem požadavkům, i z obtíží při provádění operace jehlami, používanými u aparátů, jichž se dnes používá.

Už roku 1915 uvažoval Hedon o možnosti uchovávat po několik dní krev smíšenou s prostředkem proti jejímu srážení (s citrátem). Ale jeho názorům se dostalo plného potvrzení teprve když Judine učinil pokus v praxi. Judine, zkoumající krev mrtvého, odňatou krátký čas po smrti, shledal, že její konzervování je možné a že je schopná transfúze více než dvacet dní po jejím odnětí.

Opíraje se tedy o tato fakta jistoty nepochybné, pokládáme za jedinou možnou organizaci v dobách války jen takovou, která spočívá na transfúzi, prováděné konzervovanou krví.

Shledáváme, že v zájmu je spousta občanů, kteří se dobrovolně přihlašují jako dárci krve, a že počet jejich přihlášek stoupá s tím, jak se rozšiřuje poznání o naprosté neškodnosti tohoto zákroku.

Práce ústředí, pověřeného transfúzí, spočívá v tom, že pořizuje kartotéku dárců s udáním jejich krevní skupiny, což nám dovoluje mít pohotově potřebné množství krve, ať je poptávka po ní jakákoliv. Tato krev, uchovávaná v ledničkách při teplotě 2 až 5 stupňů, je vždy k dispozici pro transfúzi.

Transfúze je jedinečný způsob léčby, při němž byly pozorovány případy opravdového vzkříšení; zjistilo se, že při veliké ztrátě krve není nic, co by mohlo překonat transfúzi v účinnosti. Proto předpokládáme, že nebylo-li ještě před několika lety transfúze všeobecně používáno, dalo se to pro praktické nesnáze při této operaci. Dnes je to zákrok, prováděný bez jakéhokoli nebezpečí, neboť předběžná zkouška dárcovy krve zabraňuje všem nehodám.

Je nutné si uvědomit, abychom mohli ocenit všechnu hodnotu transfúze, že lékař si musí navyknout, aby nepokládal transfúzi za zákrok, vhodný teprve ve svrchovaném nebezpečí. Je lépe ji použít také v těch případech, které by se mohly vyléčit i bez ní, než ji používat jen v případech beznadějných s risikem, že pak bude neúčinná. Transfúze je naprosto neškodná, vždycky prospěšná, nebo aspoň indiferentní.

Lékař, který by nechal zemřít raněného akutní anemií, aniž vykonal transfúzi, bere na sebe těžkou odpovědnost za jeho život, poněvadž má k dispozici rozvětvenou službu věnovanou právě takovým případům.

(Podle článku dr. Gila Barbera, šéfa španělské služby pro transfúzi krve.)

Zabalený pomník na paměť „dobrych Madridů“, který postavili Francouzi, již koncem minulého roku i jehož odhalení došlo „na neudiv“.

Naše krev — nejlidštější dar bojujícím španělským demokratům!

MADRID

„Nebudu bombardovat Madrid, jsou tam nevinní!“ (Generál Franco k dopisovateli Petit Parisien, 16. 8. 1936.)

Je tomu víc než rok, co běžely na plátnech biografů snímky, na kterých generálové Franco, Varela a jiní, jim podobní, pozorovali dalekohledem ostřelování posic u Naval Carnera strojními puškami, přihlížejíce, jak se dalekonosnými děly ničí Madrid.

Madrid byl v nebezpečí; chvěli jsme se při titulcích:

MADRID PŘED PÁDEM — JEDINEČNÉ SNÍMKY BOMBARDOVÁNÍ NAŠICH OPERATÉRŮ!

Zbývala tehdy jen útěcha: „Ještě tam nejsou“. Filmový týdeník běžel dál. Obráz úzkosti byl vystřídán „Idylou z východu“. Lidová slavnost v Číně. Spousta lidí, vozidla, lampiony, plno slávy...

Je tomu už tak dávno, co

MADRID PADL A PADAL.

Ne sice ve Španělsku, ale v redakcích jistých listů, na pražských ulicích a jinde. V Poledním listě padl asi šestkrát, taktéž v Nár. listech. Ve Slováku a v Bohemii devětkrát. Primát v padání Madridu má henleinovská „Die Zeit“, kde padl Madrid čtrnáctkrát. Celkem v prvních 14 dnech obléhání v listopadu 1936 byl Madrid dobyt v novinách 47krát. Tedy padl tady všude a jeho pád byl skutečně připravován a měl být oslaven okázale.

DATUM BYLO VYHLÉDNUTO. PŘÍPRAVY VYKONÁNY. Mělo to být 7. listopadu, v den výročí ruské revoluce; „spolehlivý“ starosta byl rovněž připraven a čekal 14 km od hlavního města, v Getafe, madridském letišti, které bylo již tehdy v rukou povstalců a interventů. Už stály pomníky na oslavu dobytí Madridu, jako onen v Cadixu, a čekaly jen na odhalení.

Vojska v žoldu a okupanti se skutečně blíží. Padá předměstí Carabanchel, pestří „nacionalisté“ pronikají madridskou „Stromovkou“, parkem Casa del Campo, překračují na několika místech řeku Manzanares, vnikají do Universitního města a tanky se valí do madridských ulic. Osud města se počítá na hodiny...

Stalo se však něco, co ani informovaní neočekávali.

MADRIDSKÝ MEDVĚD SE PŘESTAL NEČINNĚ DÍVATI NA STROM.

Hlavní město španělské má ve znaku medvěda prohlízejícího jahodník. Prý doklad dávných sporů mezi vysokým klérem a měšťany o lesy a pastviny.

Madridský medvěd, který vypadal tak bezbranně, se vzhopil.

Barikádová bojovníci v Carabanchelu, v Ciudad Universitaria zastavili útočníky; na otevřeném terénu v Casa del Campo a u řeky Manzanares byl veden španělský lid mezinárodní brigádou. Odrazil německo-italsko-portugalského a také španělsko-fašistického útočníka, podporovaného tehdy ještě nevybitou cizineckou legií a Maury. A tak

OSUD MADRIDU, TŘEBA VISEL NA VLÁSKU, PŘESTAL SE POČÍTATI NA HODINY A DNY A ZAČALO SE S KOMBINACEMI NA TÝDNY A MĚSÍCE.

Franco „nevypil svůj šálek kávy“ na náměstí Puerta del Sol, jak se chvástal, ani nejel na bílém koni do madridských ulic; žurnalisté, kteří měli vstupenky již od 3. listopadu, je museli nositi zatím po kapsách. Vybraný starosta čekal ještě 3 týdny a vrátil se do Burgosu, památník postavený na oslavu dobytí hlavního města, zůstal zastřen dodnes a šálek kávy, který připravili Madridané v dobrém rozmaru na stolku u Puerta del Sol, musel býti několikrát vyměněn, protože spadl po výbuchu bomby se stolu; a káva musila býti dolita, protože vysychala.

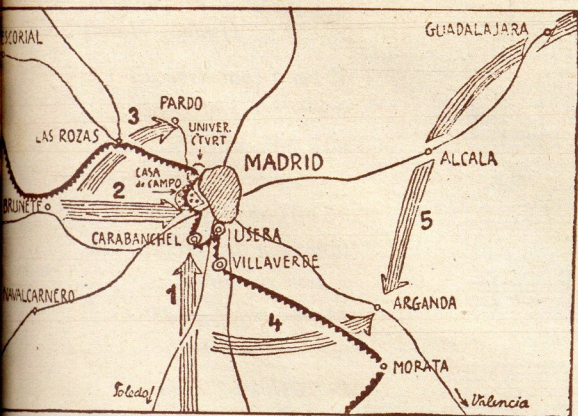
CESTA Z BADAJOZU DO MADRIDSKÝCH PŘEDMĚSTÍ TRVALA JEN TŘI MĚSÍCE A POSLEDNÍ 1–2 km NEUŠLI POVSTALCI ANI ZA CELÝ ROK.

Jak bylo trpké pro ty, kteří měli všechno na své straně proti téměř bezbrannému a nevyvíčenému lidu, když za tři měsíce urazili vzdálenost 500 km, prošli bez velkého odporu až k parku Florida a pak najednou zůstali vězet, a z parku na hlavní náměstí je jen 18 minut elektrikou.

Tady někdo rádně škrtal všem těm různým strategům, finančním specialistům a jiné společnosti přes rozpočet. Škrtal rukou neodbornou a nezkušenou, ale náležitě.

BYL TO MADRIDSKÝ A ŠPANĚLSKÝ LID,

kterému na začátku povstání generál Posaz rozdál zbraně, poněvadž věřil, že jedině on zachrání republiku, a jemuž později v čelo se postavil jeden z mála generálů, kteří zůstali: generál Miaja, symbol obrany Madridu, starý pán, který, když viděl, jaké divy dělá madridská mládež, požádal, aby se stal jejím členem. JSU mu vyhověla a jmenovala ho členem čestným.

Celý rok fašistická armáda marně obléhá Madrid. Od listopadu až do března soustřeďoval fašistický generální štáb hlavní síly proti Madridu, aby pak u vědomí své neschopnosti vrhl se proti izolované frontě severní. Šipky čís. 1 a 2 naznačují směr prvních dvou přímých útoků, šipky čís. 3, 4 a 5 naznačují etapy obkličovacího plánu, který rovněž úplně ztroskotal.

Madridský lid, který již v prosinci zamezil vnikání nepřátelských tanků hluboko do těla Madridu tím, že mezi nimi se našel takový Col, Carasco, Grao, Molina, kteří to, co viděli ve filmu My z Kronštadt, provedli v madridských ulicích. Carasco, který byl před rokem ještě hraběcím honcem, je dnes majorem republikánské armády a instruktorem antitankistů. V Casa del Campo za druhou linií učila již v prosinci 20letá choť 25letého kapitána číst a psát negramotné vojáky a na úseku Villa Verde. Vedle batalionu pedagogů, ve kterém byli i universitní profesori, bojoval batalion El vendedor (prodávče), jehož členové ještě před několika týdny prodávali na madridských ulicích šle, holice čepelky, nebo vykřikovali Para hoy (dnes je tah!) prodávající losy.

MĚSTO BOLESTÍ A MĚSTO NADĚJE.

„Nebudu bombardovati Madrid...“ řekl Franco 16. srpna. A jak to vypadá ve skutečnosti? Krátká roční bilance je: 4000 granátů na město, 9000 mrtvých a raněných obyvatelů, 980 zničených budov, věcná škoda 2.000.000.000.000 peset a zkáza mnoha nenahraditelných uměleckých památek a děl. Madrid je dnes městem zjizveným denním bombardováním, ztrácí nejlepší syny na frontě a za frontou u domů a v domech, o které se bojuje a v kterých se bydlí; je městem, z něhož bylo evakuováno 400.000 lidí, aby tam nových 300.000 přišlo, městem krásných dětí, naději lepších časů. Městem, kde je jenom 5000 litrů mléka denně k dispozici a kde malý hoch již v prosinci prohlásil: „Zůstanu v Madridě; matku zabili při bombardování a otec bojuje v parku Moncloa. Kam bych šel? Řekli by o mně, že jsem zbabělec. Takto se vidím s otcem jedenkrát nebo dvakrát týdně a když má volno jdeme spolu do biografu a jinam.“ A tomu malému bylo jenom 10 roků. V neděli a když měl volno, pomáhal kopat s ostatními dětmi obranné zákopy nedaleko za frontou.

Z MADRIDU SÍLA OBRANY, ZÁRUKA LEPŠÍCH ČASŮ ŠLA DÁLE.

V těžkých chvílích listopadových přichází do Madridu Durruti s několika tisíci Katalánci, aby pomohli brániti Madrid a zde v prosincových dnech také umírá. Na začátku roku 1937 z lidových milic se tvoří pravidelné vojsko, nejdříve v Madridě. Přeměňuje se i katalánská divise Durrutiho a odtud se šíří zdravá myšlenka disciplinované armády.

MADRIDSKÝ MEDVĚD CHCE DNES DALEKO VÍC.

Nechce se jen ubránit, chce, jak jeho veřejný příslib nám ukazuje, něco roztrhat. Něco, co se podobá zkřivenému kříži. Co Španělsko tolik ničí a co celý svět tolik ohrožuje — a především nás.

A dnes, po roce, kdy je situace Madridu ještě pevnější, nebere se už vážně ohlašování jeho pádu se strany interventů. Naposled Madrid měl podlehnout shodou okolností 28. října — a zase nepadl. Ani nepadal. Ve filmových žurnálech padají jiná města; v Číně lidové slavnosti s hudbou Jošitoma vystřídaly zase „jedinečné snímky bombardování našich operatérů.“

A časopisy píší dál a píší různě.

Padlo území katolických Basků a asturských horníků, které podle plánu mělo padnouti daleko dříve, a které padnouti musilo jako oběť mezinárodní vraždy a slabosti světových demokracií. A hned se tvrdilo, že vláda nezvítězí, že Franco vyhraje. Štěstí je, že to závisí na někom jiném, než na těch, kteří nechávali padat tak hned Madrid!

VŠE ZÁVISÍ NA SPOLUPRÁCI LIDÍ DOBRÉ VŮLE. Španělsko r. 1936, Čína r. 1937 a kdo r. 1938? Nechceme a nesmíme připustit pokračování v roce 1938. Nechceme býti na straně bezpráví, protože si nepřejeme, aby demokracie jiných zemí říkali jedenkrát o nás: Praha padne, vláda čsl. nezvítězí.

Je třeba a svrchovaně nutno říci: Madrid nepadne a nesmí padnout! Španělská vláda musí zvítězit! Je třeba, aby řekli všichni demokraté na světě, všichni lidé dobré vůle, všichni přátelé zákona a svobod větších a větších, všichni opravdoví křesťané:

ZACHRAŇME PRAHU A ČSR! ROZHODNĚME O NAŠEM OSUDU JIŽ VE ŠPANĚLSKU!

Říkáme to i my, kteří bychom uměli brániti Prahu v nejhorším i v pražských předměstích. Říkáme to proto, poněvadž musíme ušetřiti Prahu, Paříž, Londýn a nescísná jiná města, která milujeme, osudu Madridu a osudu Badajozu a Getafe, poněvadž chceme a musíme rozhodnout bitvu mezi nepřáteli demokracie a zákona dokud je čas — ve Španělsku. A k tomu je příležitost hodná a příležitosti, která nikterak se nepřiči zákonům, ale je normální povinností každého Čechoslováka, Francouze, Angličana — všech demokratů na světě.

Josef Fišera.

Nad rámkem Lamothe vlaje československý prapor

Bylo to jednoho dne v měsíci říjnu, kdy Čsl. tisková kancelář a čsl. rozhlas hlásily: Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku bude vydržovati 150 dětí v zámku Lamothe v jižní Francii. (Československá tisková kancelář, denní časopisy, čsl. rozhlas koncem října 1937.)

Viděl jsem některé z nich, viděl jsem mnoho jim podobných. Nezapomenu nikdy na chlapce z Malagy, kterého jsem spatřil na velkém pohřbu velkého přítele španělských dětí v Paříži. Vyprávěl o strašném útěku z Malagy do Montrilu, kdy nad prchajícími ženami, dětmi a starci kroužila fašistická letadla a vraždila pro úsporu tentokrát jenom z kulometů. Ze sedmičlenné rodiny zůstal na konec sám, pět jejích členů padlo na místě a malá sestřička po amputaci obou nohou zemřela v nemocnici v Almerii. To je jeden z nich, pro které všichni pracujeme a kteří potřebují lásky všech dobrých lidí.

Poděkování a lásku vám všem, kteří jste přispěli při veřejných sbírkách, kdy se vybralo 650.000 Kč, určených dětskému táboru. Ty peníze jsou jeho finanční základnou. Jím byl tábor zajištěn.

Když se to stalo, šly věci rychle kupředu. V Paříži zástupce Výboru odváděly symbolicky za účasti oficiálních činitelů republiky československé, španělské a francouzské do rukou čestného kuratoria:

Tábor evakuovaných španělských dětí pod československou vlajkou.

Odevzdání bylo symbolické, protože tábor je v zámku Lamothe u Villeneuve v jižní Francii. Ve starém zámku, kde se snad 50 let předtím nebydlo, kde se musí všechno dát do pořádku: postavit umyvárny, koupit prádlo, doplnit vše, co chybí.

Je tam 150 dětí baskických katolíků a asturských horníků; opatruje je sedmičlenný personál. Vrchní dozor má učitelka tělocviku slečna Marie Zemanová z Prahy, která píše v prvním dopise:

„Působí mi ohromnou radost, viděti děti u snídane jednou v týdnu opravdu čisté. — Většina dětí má ve městě své patrony, kteří je v neděli odvádějí na celý den, dávají jim skvěle najíst, vodí je do biografu a mají je velmi rádi — mám hrozně moc práce, ale dělám to ráda —“

Třicet chlapců starších nežli 14 let učí se v kursech češtině, aby mohli později přijeti do ČSR do učení. Základ jest položen. Bylo a je třeba dále pomáhat. A tak hned v prvních dnech bylo odesláno do tábora 10 beden obuvi, prádla, šatů a jídla; nyní odejde velká zásilka s kartáčky na zuby, zubní pastou a ručníky, hřebeny atd. Vše ve velkém — je těch zásilek 150.

Sešlo se hodně darů a další se scházejí.

Je třeba toto krásné dílo podepřít a zajistit. Již dnes se hlásí korporace a jednotlivci k vydržování jednoho, dvou, pěti, deseti dětí (Kč 300.— měsíčně jedno), hlásí se k měsíčnímu pravidelnému přispívání (5.—, 10.—, 15.—, 50.—, 100.— Kč a více pravidelně).

Závodní výbory a velké skupiny a svazy darovaly větší částky peněz, často k uctění památky pana prezidenta Osvoboditele ve prospěch dětského tábora. Jaká to skvělá spojitost velké památky a krásné lidského úsilí. Díky za obojí přátelům demokracie, kterou ve jménu velkého jejího průkopníka poskytují nejnešťastnějším z dětí.

Každý přispívatel obdrží později fotografii některého z dětí s podpisem a věnováním, s kterým si bude moci dopisovati, jemuž bude „kmotrem“, přejí si toho styku ochránci i děti!

Zakrátko nastane první Štědrý večer „našich“ dětí v zámku Lamothe. Bude to jistě smutný Štědrý večer, velmi smutný. Snad ale děti přece trochu zapomenou na neštěstí své země, matek a otců, kteří většinou ani v myslí s nimi nebudou, jsou na frontě, v zajetí, v žalářích interventů, v nemocnicích... Jsou již dnes mnozí, kteří chtějí, aby děti mohly aspoň na chvíli zapomenout. **Připravují jim Štědrý večer.**

Pletou, věnují prádlo, vlněné věci, boty, cukroví, peníze.

Peníze posílají na složenky s udáním „Štědrý večer“. Posílají chudí a bohatí a věrme, že budou poslat, protože nezapomínají a nezapomenou, neboť chtěli, aby krásné a šťastné Štědré večery jejich dětí měly v budoucnu pokračování.

Slečna Zemanová, správkyně dětského tábora v zámku Lamothe.

Skladatel Eisler × hostem Mezinárodních brigád na madridské frontě.

Židovský prapor, jehož příslušníci zpívali své národní písně na koncertě.

HANNS EISLER:

KONCERT NA FRONTĚ

Hanns Eisler je známý protifašistický skladatel. Zastavil se nyní na své cestě do New Yorku v Praze, kde budou provozovány jeho skladby. V Německu znal každý jeho písničky a popěvky, a dnes je zná každý i ve Španělsku, kde Eisler komponoval pro internacionální brigádu a uspořádal za frontou i koncert, o němž píše v tomto článku.

Když jsem navštívil v Madridě spisovatele Ludvíka Rennu, řekl mi: „Dobře, že tu jsi. Musíš nám zítra uspořádat koncert. Poslal jsem na tebe už delší dobu zatykač. Nedostal jsi jej? Prohrábl své papíry a podal mi list, na němž jsem četl toto:

ZATYKAČ NA HANNSE EISLERA.

O, Eislere, já znal bych rád:
šels na pól, v Moskvu, Leningrad?
Vid, že nám verše zhudebníš?
To jde ti snáz, nám mnohem tíž.
A pošli nám své krásné tony,
do Madridu a též do Barcelony.

Rozumí se: chtěl jsem koncert uspořádat. Ale nebylo to tak snadné. Brigáda právě přišla ze svých posic a měla jet ještě téže noci do městečka X, vzdáleného od Madridu několik hodin. Nebylo ani času, ani možnosti sehnat umělecké síly, ani program sestavit nebylo snadné. Ale Renn i jiní, zvyklí na obtíže, mi řekli: „My jednoduše složíme nové písničky a ty na ně hned uděláš nápěv. Ráno pojeděš do X, my ti připravíme sál, dopoledne nastuduješ písničky s dobrovolníky a odpoledne o páté je koncert.“ Renn vzal blok a začal psát nápěvy podle starých básnických nápadů. Dal mi první, který právě „zhotovil“, a já začal komponovat. Byli jsme často přerušováni při práci ordonancemi a vším tím ruchem, který odcházející armáda způsobuje. Velmi jsem se obdivoval Rennovi, jak klidně pracoval na svých básních, mezitím co činil vojenské dispoice — a ještě se mnou hovořil o jednotlivých jejich obrazech. Po dvou hodinách práce odejel jsem do svého bytu a opsal noty na čisto. Příštího dne jsem zastihl batalion v X. a... a teď začalo ono podivuhodné dopoledne. V malé restauraci psala sekretářka pluku na voskové blány rozmnožovacího stroje nový program, aby každý návštěvník koncertu mohl dostat texty a zpívat. Pěvci se hlásili z jednotlivých oddílů. Zkoušeli jsme s nimi až do počátku koncertu. Se španělskými kamarády jsem nastudoval nový „Pochod pátého pluku“, který jsem složil na španělský text v Madridu. Velitel francouzského praporu Dumont mi poslal francouzský text, který jsem opět nacítil s Francouzi. S německými kamarády jsme zkoušeli píseň o „7. lednu“. Skupina židovských dobrovolníků mne potřebovala, abych ji doprovázel na klavíru při přednesu podivuhodných židovských národních písní.

O páté odpoledne počal jeden z nejpodivnějších koncertů, jaké jsem zažil.

Na scéně zpívali dobrovolníci. Někteří byli ranění a měli obvazy. Diváky byli dobrovolníci i Španělé. Strhující byl zrovna vášnivý hlad po kulturním životě, i po tom nejprostším. Musíme si uvědomit: dobrovolníci prošli velikým strádáním a ještě větší útrapy snad na ně právě čekaly. Cítili nutnost, dát nějaký výraz všemu tomu hroznému a velkolepému, dostat se do duchovního styku

s jinými prapory různých národností, sbratřit se s nimi.

Bylo to skutečně úžasné představení. Zpěv nebyl nijak krásný. Hlasy měli pěvci chraptivé od velkého chladu v zákopech. Ale zpívali živě a s nadšením. Tak asi zpívali sedláci v selských rebéliích, tak zpívali husité, tak asi zněla po prvé Marseillaisa. Pro mne jako skladatele to byl nesmírně poučný večer, neboť mi znovu ukázal, jak nutná je člověku hudba a jak důležitá může být ve velkých bojích o nový svět.

MARCHA DEL 5º REGIMIENTO

Adelante, batallones
adelante los heroes de acero
rompe el silencio del alba el tronar
del fusil del cañon y el mortero.

Adelante, milicianos
pecho fuerte y alegre pensamientos
vamos a hacer una España feliz
por el 5º Regimiento.

Nada importa lo que pase
nuestros nervios van templados al fuego
ni un pase atras adelante a luchar
por el 5º Regimiento.

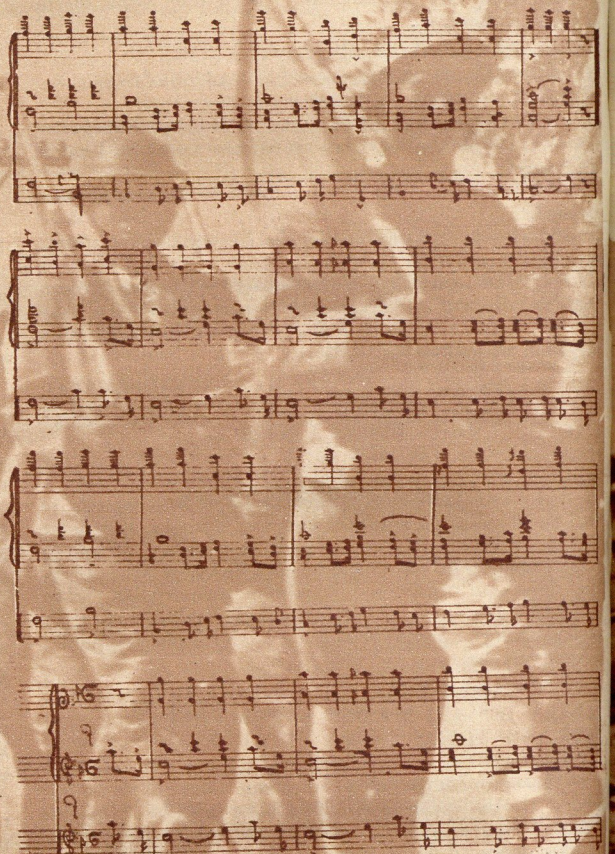
Punta al frente, bayonetas
voces de heroes se asparcen por los vientos
dede al gatillo la vista afinar
por el 5º Regimiento.

Adelante, camaradas
campo abierto a los soles y a los vientos
fuerte pisada y al frente mirar
donde se unen la tierra y el cielo.

Pueblo en armas luchadores
al combate con animo de hierro
llena las calles y plazas la voz
¡VIVA EL 5º REGIMIENTO!

Ernst Busch, slavný pěvec revolučních písniček, který už rok zpívá při představeních mezinárodních brigád, a stal se opravdu jejich miláčkem.

Pochod pátého pluku

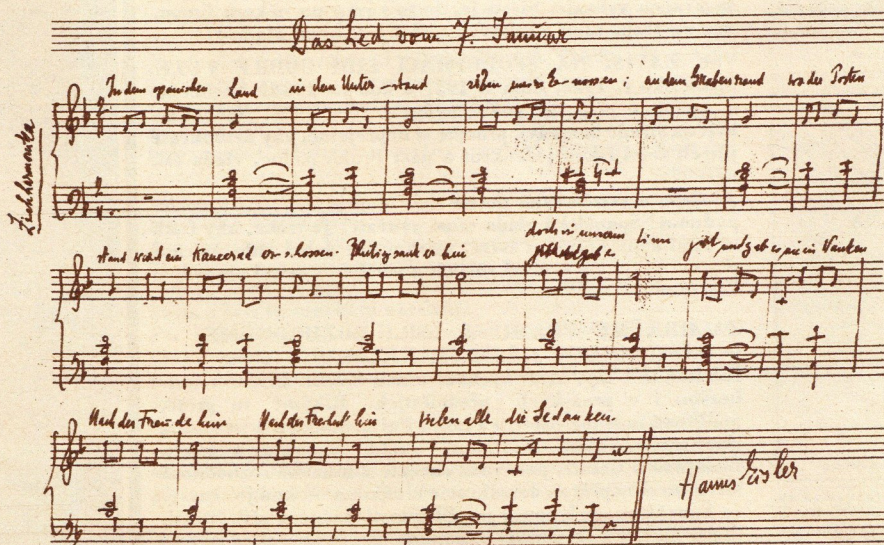

Který z našich čtenářů, kdo umějí španělsky, přeloží nejlépe ve verších tento text „Pochodu pátého pluku“? Nejlepší překlad uveřejníme!

PÍSEŇ 7. LEDNA

Text: Ludwig Renn
Hudba: Hanns Eisler

V zemi španělské dlí
v krytech pod zemí
naši hoši milí.
Tam, kde strážný stál
od nás opodál —
tam vám druha zastřelili,
v krvi skonával...
My však jdeme dál,
pro nás není kolísání.
K veselosti vstříc,
ke svobodě stříc
spějí všechna naše přání.

Ludwig Renn, slavný spisovatel a bojovník v Mezinárodní brigádě, jenž složil text písničky „7. leden.“

ODOLÁ ŠPANĚLSKO?

Julius Deutsch, jeden z vojenských vůdců hrdinského odporu rakuských dělníků z r. 1934, je nyní španělským generálem, který má na starosti obranu republikánského pobřeží. Deutsch dlel nyní v Československu.

Sotva jsem překročil španělské hranice, přepadli mne kolísaví a bázlíví přátelé, kteří se mne ptali, zdali španělská republika bude nyní moci odolat útoku mocné fašistické koalice. Odpovím na tuto otázku, pokud je mi to možné.

Za ten rok, který ve Španělsku uplynul, mnoho se změnilo poměry vojenské, hospodářské i finanční. Před rokem se zdála být vojenská situace republikánů zoufalá. Proti dobře vyzbrojenému Francovu vojenskému aparátu stály milice narychlo shromážděné a nedostatečně ozbrojené, které nebyly s to zadržet postup fašistů až k Madridu. Ale v tom okamžiku započal metodický odpor. Bylo vybudováno vojsko dobře disciplinované — a dalo to mnoho práce, než se vybuďovalo. Ale stála ta námaha za to. Dnes je na frontách silné republikánské vojsko, které už poskytl množství dokladů o své výkonnosti. Guadalajara a Brunete, Quinto a Belchite to dosvědčují nejlépe.

Pozorujeme, že už po řadu měsíců se fašisté neodvážejí podniknouti žádnou ofensivu na centrálních úsecích. Od svých porážek před Madridem se omezili na útočení proti posicím, republikánům odlehlym. Na jihu dobyli Malagy, vzdálené od vojenské republikánské základny stovky kilometrů, a zaplavili nešťastnou baskickou zem, které nebylo možno pomoci, protože byla úplně odříznuta od ostatního republikánského území. Proti Baskům, skoro bezbranným, bylo vrženo italské vojsko, ozbrojené až po zuby a vybavené moderní německou válečnou technikou. A při tom všem, Baskové odolávali po mnoho měsíců. Se stanoviska vojenského se musíme divit nikoli tomu, že Bilbao a Santander konečně přece padly, ale mnohem spíše tomu, že německá a italská armáda k tomu potřebovaly tolik měsíců.

Tato fašistická vítězství na podružných frontách nemají žádného rozhodujícího důsledku vojenského. Konečné rozhodnutí může nastat pouze a jedině na bojištích centrálních. Zajisté musíme očekávat, že vojáci Mussoliniho a Franca, kteří až dosud byli na severu, zasáhnou dříve nebo později v centru, a že se rozpoutají nové veliké bitvy. Kdyby v těchto bitvách bojovali Francovi vojáci sami a bez cizího válečného materiálu, nebylo by možné pochybovat ani okamžik o konečném vítězství. Španělsko by bylo zbaveno fašistického moru

v několika měsících. To vědí nejenom v Seville, ale — a ještě lépe, v Římě a v Berlíně. A právě proto ani Mussolini, ani Hitler nepovolí, leda že by západní demokratické mocnosti se vážně věci ujaly . . . Můžeme na to spoléhat? Odpověď na tuto otázku závisí na našem oceňování mezinárodní situace. Na Iberském poloostrově se srážejí zájmy velikých mocností. Je velmi možné, že příští světová válka vznikne o Španělsko. Tady se už nebojuje jen o Španělsko, ale o celou Evropu.

Španělští republikáni musejí vydržet, dokud většina demokratických evropských států nepochopí své společenství zájmů s republikou španělskou, a dokud podle toho nebude jednat. Španělská republika se dnes může přirovnávat k obležené pevnosti. Doufá v pomoc zvenčí. Odolá do té doby, než pomoc přijde?

Domnívám se, že ano. Vojenská situace španělské republiky opravňuje k tomuto optimismu. Uvážíme-li všechny vítězné fašistické křiky, jejich vojska nepostoupila sebe méně na centrálních bojištích, a na jiných místech byla zahánána. Je jisté, že nezáleží jenom na situaci vojenské. Je nutno uvážit i situaci hospodářskou a finanční.

Po této stránce mi nepřísluší, abych činil nějaké závěry, poněvadž jsem byl příliš zaměstnán jinými věcmi — neměl jsem ani času, ani příležitosti, abych důkladně prostudoval hospodářské poměry. Přes to však můj poměrně dlouhý pobyt v této zemi mi dovolil pochopit některé věci, které mohou přispět ke správnému úsudku o poměrech. Co způsobilo můj podiv a stále působí, je opravdu neobyčejné úsilí, s nímž pracuje španělský lid.

Jak zemědělství, tak i průmysl jsou v plné činnosti. A nezapomínejme, že na práci politických stran a na jejich svědomitým vyhovění všem nutnostem občanské války závisí nejenom osud Španělska, ale možná i celé Evropy.

Centrální fronta: Republikánští vojáci odrážejí nepřátelský útok.

Republikánská armáda u Madridu postupuje po výbuchu miny do nových posic.

Hlídky lidové armády vyhazují na aragonské frontě most do povětří.

Bombardování Madridu, se stanoviska vojenského naprosto bezúčelné, děje se ve dne v noci a působí nesmírné hmotné škody. Morálku a odolnost obyvatelstva zlomit nemůže.

Nebuďte „neutrální“, nebuďte „neintervenční“. Připojte se k naší frontě kultury a lidskosti!

ŠPANĚLSKÁ REPUBLIKA NEBOJUJE PROTI BEZBRANNÝM.

Snaží se válku zlidštit, snaží se přesvědčit své odpůrce na druhé straně fronty. A propaganda je jí stejně účinnou zbraní jako ručnice. Na velkém obrázku vidíme „útočníka propagandy“, jak hází do nepřátelského tábora krabici od konzervy, plnou letáků. Další obrázky ukazují (shora dolů) letáky: k Maurům, falangistům, Italům, k vlastním krajanům, k důstojníkům Francovy armády, letáky o lidském zacházení vládních se zajatci, výzvy k přeběhnutí k vládnímu vojsku, a konečně výstrahu před zradou vlasti.

ایھا المسلمون
بی ہا زہ (الحرب ان
الشع ۱۲
نی

FALANGISTA:

Si eres sincero estarás avergonzado.
Tendrás que traer ejércitos.
Te hablan con-
¡Sal-

Italiani!! Esigete il vostro rimpatrio!!

Il vostro governo vi ha mandati qui ad invadere la nostra terra col pretesto che sono i rossi che dominano colla barbarie.

Per mandarvi qui, esso si è valso di un pretesto falso e di un inganno mostruoso. Vi avevano detto che venivate a liberare la nostra terra, e invece vi hanno mandati a invadere la nostra libertà, a rovinare la nostra economia, a depredare la nostra ricchezza d'Italia nel secolo.

¡SOLDADO!

No luches con la traición; lucha por la libertad.

¡Pásate a nuestras filas!

Oficiales del Ejército del traidor Franco

Una oleada de terror y sangre más bárbaras tropas han con-
gión. Hitler no
gobierno
DF

Un grande esercito popolare. Moltissime armi e munizioni. Tutto per fare prevalere il diritto d'un grande popolo alla Libertà.

PRIGIONIERI!

«Ci avevano detto che i rossi ci avrebbero immediatamente cruciati appena caduti prigionieri. Dobbiamo dire che ci hanno liberati, dacché siamo caduti prigionieri, ci hanno liberati per modo possibile.»

Maggiore ANTONIO LUCIANO
Sottotenente ACHILLE SACCHI

Reggimento Mitraglieri della Divisione Ber-
prigionieri a Brihuega il 10 febbraio

¡Soldado!

¿Qué puedes comprar con tus
A nosotros se nos dan diez
Nuestra comida no es, como
de Mussolini y de Hitler. Somos
quitaran las diez pesetas, según
mos por la libertad de nuestra
cayos.

Mientras tú estás en la tr-
la retaguardia los que dejaste

¡Pásate a nuestra
libe

¿POR QUÉ PATRIA LUCHAIS?

¿Por qué patria lucháis, españoles que de-
cía defender la «patria»? ¿Lucháis por una
patria empuñada, ensangrentada, mutila,
deshecha y ofendida por la planta extran-
jera, «vendida, malvendida, antes de conquis-

Španělská matka v nesmírné bolesti nad ztrátou syna, který byl zasažen fašistickými letci v Leridě, 150 kilometrů za frontou. Při tom 243 lidí, z toho 82 dětí přišlo o život.

DVA SVĚTY-DVA SYSTÉMY

VE VALENCII.

Vláda lidové fronty poskytla uprostřed války tyto částky na školství:

- 40,000.000 peset na stavbu nových školních budov.
- 10,000.000 peset na boj proti analfabetismu.
- 40,000.000 peset na otevření nových škol v budovách již postavených.
- 7,000.000 peset na hromadné stravování a oblečení školních dětí.
- 19,047.000 peset na učební pomůcky.
- 50,000.000 peset na nové stavby (sportovní hřiště, koupaliště atd.).
- 2,000.000 peset na sport, dělnické kluby, školní biografy atd.
- 42,220.000 peset na zvýšení učitelských platů.

Celkový rozpočet veřejného vyučování na rok 1937: 496,559.668 peset.

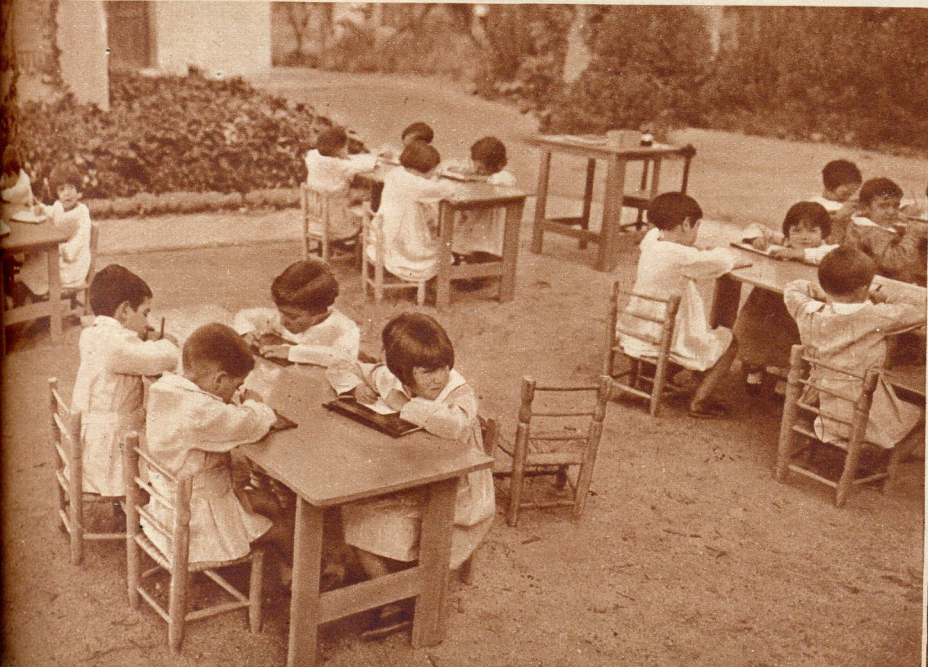
Tolik peněz bylo vynaloženo uprostřed války, a při tolika hrozných starostech madridské vlády!

Dnes existuje v republikánském Španělsku	60.137 škol
Za války, od 1. července 1936 bylo zřízeno	7.578 škol
Buduje se	10.000 škol
Za monarchie bylo postaveno r. 1930	945 škol
Reakční vláda zbudovala r. 1935	1.399 škol

Francova vláda školy zavírá!

Fašističtí letci sejí smrt, demokratická vláda zmocňuje život. Posiluje těla svých dětí, aby jednou udržely to, čeho jejich otcové s takovými obětmi dobývají. Dole: Dětská škola pod širým nebem v Madridě.

V BURGOSU ...

Školy se zavírají.

V „Oficiálním bulletinu“ předsednictva technické junty bylo uveřejněno toto: „Je nutno ulehčit břemena, tížící nyní veřejné finance, jež musí dbátí především nezbytností války. Je veliký počet neobsazených učitelských míst (pro nepřítomnost učitelů); a jejich obsazení, byť i prozatímní, by znamenalo problém velmi těžko řešitelný. Nemožnost udržovat všechny ústavy, zmenšení školského personálu, z něhož valná část je na frontách, i fakt, že mnoho středních škol, které jsou v provinciích nedávno osvobozených, bylo zničeno, to vše vyžaduje, aby prozatímně a přechodně bylo uzavřeno pro příští školní rok několik ústavů, což ovšem nemůže mít vlivu na konečné rozhodování o této zvláštní otázce, až se bude jednat o reorganizaci školství.“

Vzhledem k tomu, co bylo vyloženo, a na základě návrhu komise kulturní a vyučovací nařizují:

Od 1. října a po celý příští akademický běh budou zavřeny tyto středoškolské ústavy: Národní ústavy: Astorga, Bejar, La Estrada, Lucena, Noya, Priego, Tudela a Trujillo. Elementární ústavy v obcích: Arevalo, Algeciras, Aracena, Betanzos, Baracaldo, Burgo de Osma, Carmona, Cazalla de la Sierra, Cervera del Rio Alhama, Eibar Fregenal de la Sierra, Guernica, Inci, La Robla, Medina del Campo, Medina de Rioseco, Miranda de Bracamonte, Portugalete, Reinosa, Sanlucar de Barrameda, Santona, Tafalla, Toro, Utrera, Velez, Malaga a Villanueva de Lugo.“

Francova vláda zavírá celé desítky škol, připravuje tisíce dětí o vyučování a vymlouvá se, že má finanční obtíže a že jsou učitelé na frontách. Republikánská vláda má také učitele na frontách, má také velké finanční starosti — a kolik učinila za války pro školství! Ale ovšem: na Francově území není prostředků, poněvadž tam zůstali u moci odvčci vykořisťovatelé lidu, kteří se bojí jeho vzdělání, kteří chtějí, aby zůstal nevědomý, neboť nevzdělaný lid se dá snadno ovládat.

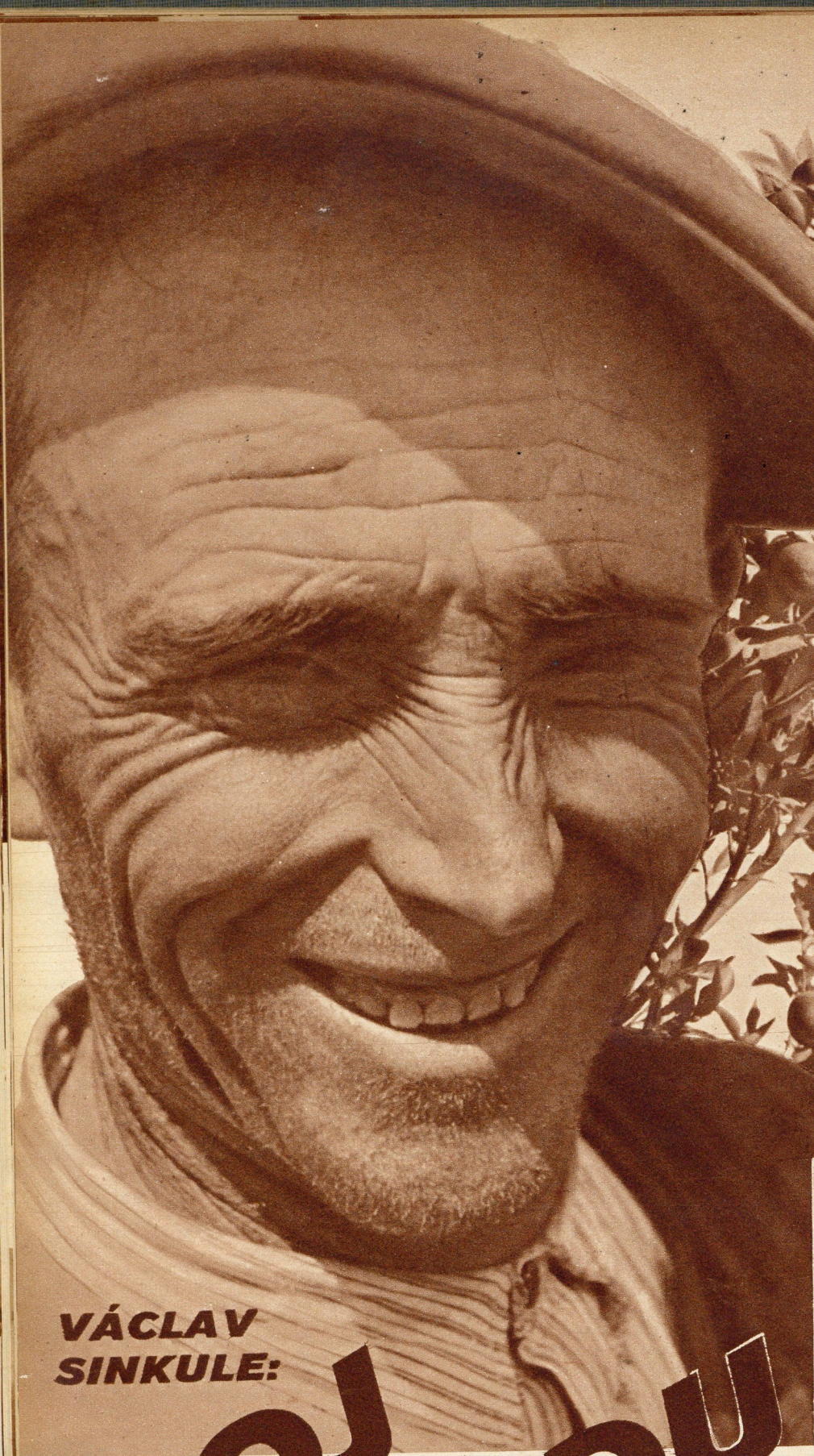
A takovou nekulturnost obhajují, chrání a kryjí „podezřelí neutrálové“ — žel — i v demokratickém světě! Co by se stalo s lidskou civilisací, kdyby oni měli o všem rozhodovat?

Co dáte španělským dětem
v čsl. domově ve Francii pod stromeček?

?

Hodina psaní.

**VÁCLAV
SINKULE:**

BOJ O PŮDU

Sklizeň bramborů.

Více než polovina španělského obyvatelstva se zabývá zemědělstvím. Přitom více než dvě třetiny celého španělského povrchu patří šlechtě a církevní hierarchii. Více než 2 miliony drobných zemědělců měly naprosto nedostatek půdy. Na 2 miliony zemědělských dělníků byli úplní bezzemci. Již tato fakta mluví dostatečně jasně o tom, na řešení zemědělské otázky závisí do značné míry průběh a výsledek války ve Španělsku. Vojenské povstání bylo také odpovědí na pozemkovou reformu, kterou republika španělská prováděla a měla ještě v plánu provést. Již před odhlasováním základního zákona o pozemkové reformě vyvolali šlechtici a církevní velkostatkáři vojenské povstání generála Sanjurjo v srpnu r. 1932. A červencové povstání v roce 1936 bylo také odpovědí na hlubší a rychlejší provádění pozemkových reforem republikánskou vládou, opírající se o síly Lidové fronty. O pozemkové reformě v počátečních obdobích republiky r. 1931 bylo psáno na tomto místě ve čtvrtém čísle. V dnešním článku chceme věnovat naší pozornost reformám po 17. červenci 1936.

VLÁDNÍ DEKRET O ROZDĚLENÍ PŮDY.

Základem jest vládní dekret ze 7. října 1936.

Podle tohoto dekretu všechna půda i všechny movité i nemovité majetek velkostatkářů, zúčastněných at přímo či nepřímo na fašistickém povstání, jsou „vyvlastněny bez náhrady ve prospěch státu“.

V druhém článku zmíněného dekretu je uvedeno, že vinu a účast velkostatkářů na fašistickém povstání zjišťuje vesnický lid. V každé obci jest zřízen zvláštní sbor (junta), který je složen z radničních zástupců, z Výboru Lidové fronty a ze zástupců orgánů drobných zemědělců a zemědělských dělníků. Tento sbor sestavuje přehled velkostatkářů, kteří spolupracovali at v jakékoliv formě na spikleneckém hnutí proti republice, poskytl peněžní či jinou pomoc fašistickému hnutí. Seznam velezrádných velkostatkářů je potvrzen každým členem sboru a odevzdán sboru okresnímu. Nato je seznam uveřejněn v úředním listě republiky a půda i ostatní majetek velkostatkářů jsou zabaveny.

Čtvrtý článek vládního dekretu stanoví, že velkostatkářská půda je odevzdána do užívání pracujícím zemědělcům a zemědělským dělníkům příslušné obce, nebo v okolnosti obce sousední. Způsob obdělávání rozdělené velkostatkářské půdy kolektivní nebo individuální podle svobodného rozhodnutí zemědělců a zemědělských dělníků. Při přidělování půdy mají přednostní právo milicionáři a jejich rodiny, přímí příbuzní pozůstalí po padlém vojáku.

Ve vládním dekretu je také stanoveno, že Ústav agrární reformy je povinen individuálním nebo kolektivním hospodářstvím poskytnouti všechnu podporu, at už jde o zemědělské stroje, úvěr a podobně.

ČTYŘI MILIONY HEKTARŮ PŮDY ODEVZDÁNO ZEMĚDĚLCŮM.

Vládní nařízení vztahující se na fašistické velkostatkáře postihuje prakticky téměř celý velkostatkářský majetek. Neboť téměř všichni velkostatkáři byli účastníky a podporovateli vojenského povstání proti republikánské vládě.

Statistika o rozdělení půdy za posledních 32 let ukazuje názorně rozsah pozemkové reformy, provedené na základě vládního dekretu ze dne 7. října:

Za monarchie od r. 1905—1931 bylo rozděleno velkostatkářské půdy	68.000 ha
V I. období republiky 1931—1933 bylo rozděleno	270.000 ha
Za fašistické vlády od 1933—1936 bylo rozděleno	164.200 ha
Za vlády Lidové fronty od února do července 1936	712.000 ha
Od počátku vojenského povstání bylo rozděleno více než	4.000.000 ha
V červnu 1937 vykazovala statistika o rozdělení velkostatkářské půdy přesně	3.141.800 ha

Nyní dosahuje rozdělení půdy přes 4 miliony ha. Je to více než sedmkrát více, než zemědělské půdy Španělska.

BOJ O PRAKTICKÁ PROVÁDĚNÍ DEKRETU ZE 7. X. 1936.

Levé extremistické tendence anarchistických odborových organizací způsobily v zemědělské politice mnoho těžkostí. Anarchistické svazy, podporované trockistickými kulisami, razily nesprávnou a španělskému boji nepřátelskou formulu: Bez nás není revoluce. A na základě této „revoluční“ formule porušovaly onen vládní nařízení ze 7. října, kde je výslovně stanoveno, že zemědělci mají plnou

Španělských vojáků se používá na frontě, ale vykonávají také hospodářské práce tam, kde civilní obyvatelstvo uprchlo.

svobodně se rozhodnout, zda půdu chtějí obdělávat individuálně či kolektivně. Anarchistické svazy nutily v jednotlivých místech rolníky do kolektivního podání i násilím. Docházelo k otevřeným srážkám. Je pochopitelné, že tyto byly často příčinou velmi vážné a nebezpečné situace v zázemí fronty. Ukázalo se, že ným zakročit proti všem výstřelkům co nejrozhodněji.

Většina vlády Lidové fronty správně chápala, že pseudorevoluční formulky nemohou a že rozhodující otázkou v dané situaci je, aby půda patřila zemědělcům v tak, jak oni si sami přejí. Vítězství války ve Španělsku je možno zajistit jen společným postupem všeho španělského lidu, v němž rolnictvo představuje většinu obrany zájmů rolnictva je nutnou součástí obrany republiky a všech důležitých španělské lidové revoluce.

SPRÁVNÁ CESTA MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ.

Ministerstvo zemědělství, vedené od září 1936 komunistickým poslancem Urquidíem, stoupilo správnou cestu. Je to cesta důsledné ochrany a podpory zájmů i majetkových rolníků a dále podpory jen těch kolektivních hospodářství, která byla svota

rozhodnutím utvořena. Proti všem výstřelkům bylo energicky zakročeno a plně respektování všech vládních nařízení zajištěno. Ministerstvo zemědělství vydalo v tomto směru řadu prováděcích nařízení a zvláštních vládních dekretů.

Byl to především vládní dekret o tom, že z velkostatkářské půdy, která byla přidělena zemědělcům, nikdo nemá práva vybírat pachtovné nebo jakékoliv jiné dávky. Svěvolný postup některých místních anarchistických výborů byl znemožněn a ochrana pracujících rolníků plně zajištěna. Další dekret o pachtovním vyhlásil úplné zemědělské moratorium na celém území republiky až do 30. září 1938.

Po rozdělení velkostatkářské půdy ukázalo se nutným organisovat široce rozvětvenou pomoc rolníkům. V celé zemi bylo přikročeno k zakládání zemědělských družstev, která poskytují rolníkům pomoc přidělováním osevů, půjčováním zemědělského nářadí a strojů a poskytováním finančního úvěru. Za poslední rok bylo zemědělcům vyplaceno v zemědělských úvěrech na 110 milionů peset.

Vládní nařízení z června letošního roku zajišťuje podporu existujících a svobodným rozhodnutím zřízených kolektivních hospodářství. Provinční výbory Ústavu agrární reformy poskytují pak kolektivním hospodářstvím odborné rady svým školeným technickým personálem.

V Levantě, na východním pobřeží v okolí Valencie, je nyní zřizována řada vyšších zemědělských škol (Granjas Escuelas). Rolníkům a zemědělským dělníkům dostává se v těchto školách během několika měsíců vyššího vzdělání, aby mohli po svém návratu svá hospodářství i celé španělské zemědělství pozvednouti na vyšší úroveň. Účastníci škol studují na státní útraty.

VÝSLEDKY SPRÁVNÉ POLITIKY.

Správná zemědělská politika dala španělským zemědělcům vykořisťovaným po staletí půdu a zaručila i jejich svobodné rozhodování jak půdu chtějí obdělávat, zda individuálně či kolektivně. Touto politikou zajištěn byl zájem zemědělského lidu na boji proti fašismu. Španělští zemědělci brání republiku a bojují při tom za svou půdu a za svou budoucnost. Obětavá účast zemědělského lidu ve španělském boji má veliký význam nejenom pro vedení války na frontě, ale i v zázemí.

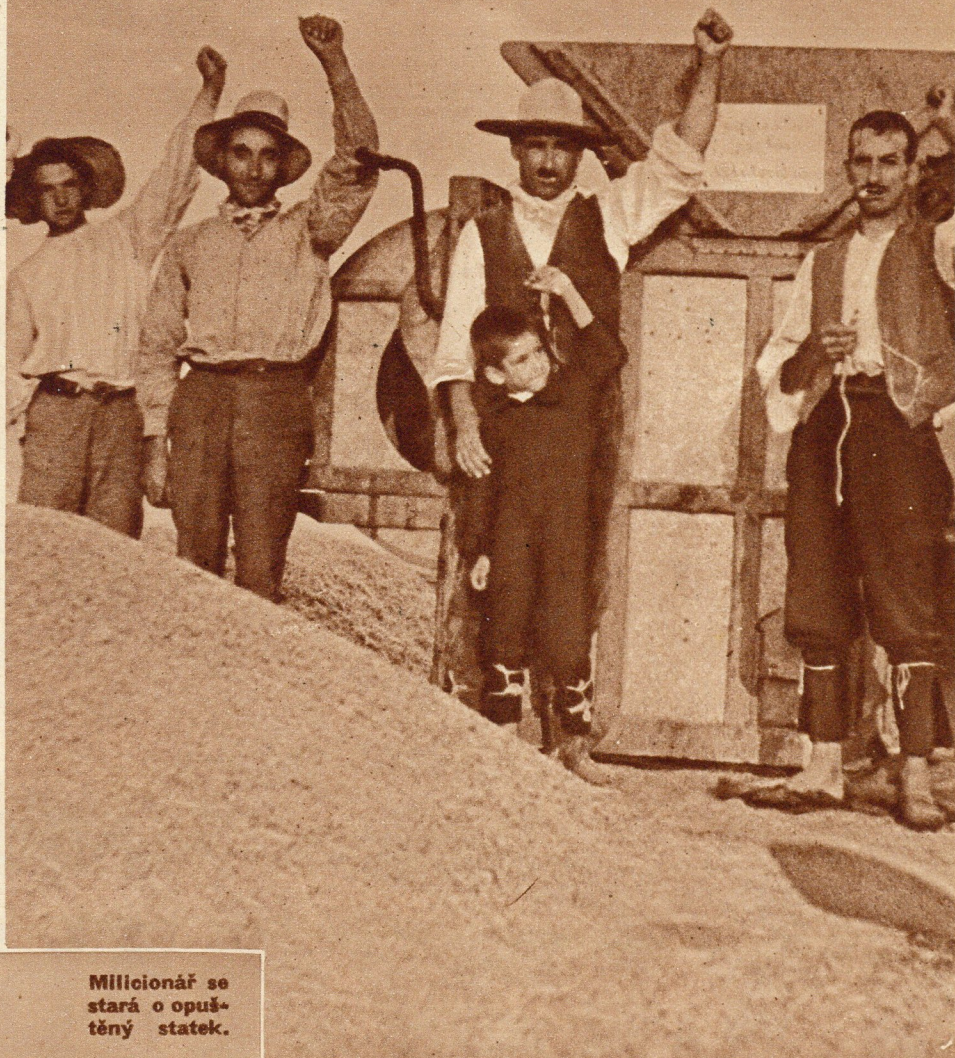
První heslo, vydané již v srpnu a v září minulého roku, znělo: „Ni un palmo de la tierra sin cultivar“ („Ani píď země bez obdělání“). A španělští zemědělci bojovali obětavě nejenom na frontě, ale i v zázemí na svých polích. Obdělávali své pozemky i dva, tři kilometry za frontou, aby zajistili zásobování vojáků a všeho lidu.

Jako doklad správné zemědělské politiky a obětavé práce španělských rolníků stačí uvést statistiku osevu a sklizně za poslední dva roky. Statistika se týká pouze území obsazeného republikánskou vládou, mimo Katalonii:

	Osev		Sklizeň	
	1935	1936	1936	1937
ječmen	1,098.815 ha	1,147.949 ha	10,118.761 q	11,698.145 q
pšenice	595.479 ha	640.447 ha	7,559.694 q	8,670.642 q

Za tak nepříznivých podmínek válečných, za nebezpečí života a nedostatku pracovních sil bylo oseto o 94.000 ha ječmene a pšenice více a sklizeň stoupla o 15%.

Můžeme však očekávat, že tyto skvělé výsledky letošního roku budou ještě překonány. Pod vedením ministerstva zemědělství byl připraven pro Levantu, zemědělsky nejbohatší oblast španělské republiky, trojnásobný osevní plán.

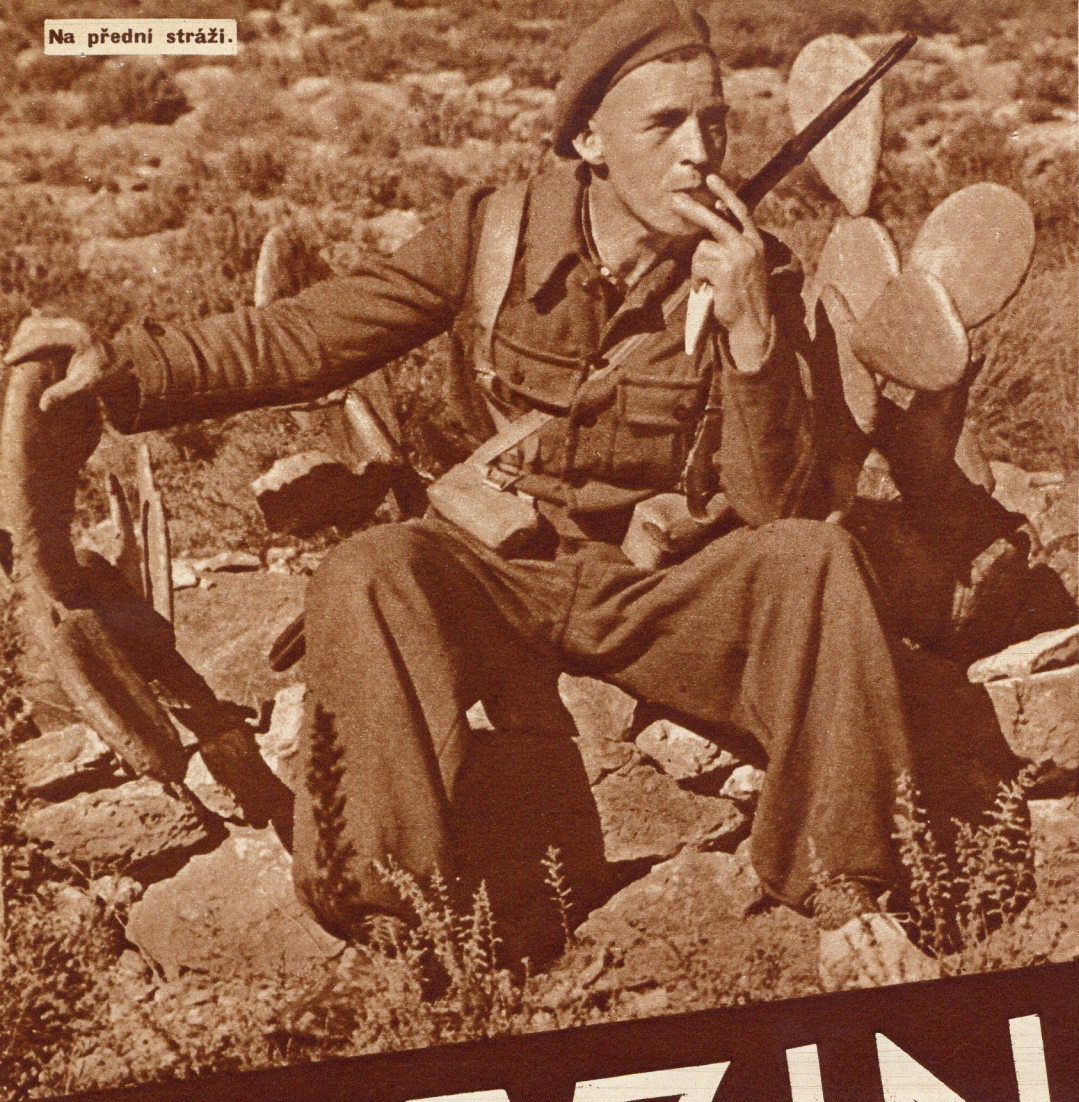

Milicionář se stará o opuštěný statek.

V říjnu bylo započato s osemem zvláštního druhu ječmene Mentana, jehož sklizeň bude provedena již v dubnu příštího roku. Nato bude následovat osev bobů. Se sklizní se počítá v červenci. A pečlivě připravená půda pak bude osázena brambory, jejichž sklizeň má být provedena v říjnu.

Ministerstvo zemědělství rozdělilo rolníkům potřebný osev všech uvedených plodin a přidělí zvláštní prémii všem, kteří trojnásobný osev skutečně splní.

MEZINÁROD

Španělští dobrovolníci ve francouzské armádě za světové války první razili heslo: „No pasaran!“ (Obr. pařížsk. listu „Illustration“ ze 7. I. 1918.)

Od oněch dob, kdy války se změnilly a bojovníci se stali ze žoldnéřů vojáky své vlasti, vždy význam boje, který byl veden za osvobození národa, nalezl ohlas u ostatních národů. Mezinárodní solidarita projevovale se však nejen morální pomocí, vždy spěchali nejuvědomělejší lidé na pomoc, aby se zúčastnili činně těchto bojů. Již v husitských válkách vidíme i německé bojovníky ze Saska, ve válkách proti Turkům vystupují mezinárodní útvary a americkému národu byla poskytnuta již organisovaná pomoc v útvarích vedených Francouzem Lafayettem a Němcem Steubenem. V devatenáctém století se tato účast bojovníků za svobodu stala pravidelným zjevem. Ať už to byl boj Řeků nebo Poláků, balkánských Slovanů nebo německo-francouzská válka, italské osvobozovací hnutí neb burská válka, všude se setkáváme s dobrovolci jiné národnosti.

Před sto lety bojovala na španělské půdě po boku vlády proti Karlistům první mezinárodní brigáda, čítající 6000 francouzských a německých dobrovolníků na onom území kolem Huesky, které dnes tak proslulo moderními boji. Garibaldi postavil v roce 1871 armádní sbor ve fran-

couzské armádě, ve kterém byli i Češi. Pařížská komuna soustřeďovala již příslušníky nejrozumnějších národností. V Polsku a na srbských bojištích bojovali též Češi a Slováci a v revolučních legiích roku 1848 stáli v maďarských řadách nejen Maďaři a Slo-

váci. Po prvé ve světové válce jsme slyšeli i dnešní hrdinné heslo španělského lidu „No pasaran!“ z úst španělských dobrovolníků ve francouzské armádě, kteří tam bojovali stejně jako česká rota „Nazdar“ a starodružinici v ruské armádě. A naše zahraniční armáda čs. legií vyrostla z oddílů, které nebyly ničím jiným než útvary mezinárodních demokratických spole-

bojovníků proti militaristickému Německu a Rakousku. V ruské občanské válce pak se vyznamenali Internacionalisté, prapory revolucionářů všech národů. Po prvé v dějinách soustřeďuje však těch 10.000 příslušníků mezinárodních brigád celý svět. Jsou v nich demokraté 44 národností z 21 zemí.

9. října minulého roku připlul do micaulského přístavu vládní parník „Ciudad de Barcelona“, na palubě měl 650 antifašistů. 11. října přijel André Marty

DĚLNICKÉ HNUTÍ VE ŠPANĚLSKU

Bylo to v roce 1873, pro španělské dějiny tak významném, kdy německý národohospodář se rozhodl, napsati knížetku o událostech na iberském poloostrově. Od roku 1868 opět jednou zuřila občanská válka ve Španělsku. Královna Isabella byla vypovězena, Bourbonský rod vyvlastněn, král Amadeo, italský princ, sesazen po dvouletém vládnutí, a konečně v roce 1873 vznikla první španělská republika, která pak byla poražena domácí a zahraniční reakcí. Německý spisovatel se zajímal především o podíl pracujícího lidu španělského na tomto boji o republiku. Jiný slavný Němec, Bedřich Engels, věnoval ve své studii o revoluci v roce 1873, největší pozornost omylům a chybám dělnických vůdců v těch dobách. Dva roky předtím se představila světu pařížská Komuna, rok předtím vstoupila do dějin I. Internacionála. Myšlenky a směrnice Internacionály se rozšířily po všech průmyslových oblastech světa a dostaly se též do zaostalého Španělska, kde vyvolaly tvrdý boj mezi stoupenci Marxovými a Bakuninovými. Nikde jinde tento boj nedosáhl podobných rozměrů: ve Španělsku byla pro anarchistické teorie a experimenty nejvhodnější půda. Anarchismus a jeho odštěpenec anarcho-syndikalismus, všude jinde odsouzený k zániku, měl delší život pouze ve Španělsku. Pablo Iglesias a Anselmo Lorenzo, jména známá dnešním návštěvníkům Španělska, aspoň z pojmenování ulic a náměstí, byli vůdci španělské sekce první Internacionály a stali se zakladateli sociální demokracie a anarchismu ve Španělsku. Dělnické hnutí,

rozdělené na tyto dvě hlavní skupiny, bojující proti bezohlednému reakčnímu systému, vyčerpávalo se od počátku spory zdánlivě nepřeeknatelnými. Živil je feudalismus. Až do konce XIX. století průmysl pronikl do Španělska jen částečně. Feudální monarchie, feudální církev, feudální armáda, služebníci agrární šlechty, vládli neomezeně. Více než 2/3 obyvatelstva tvořil zemědělský lid; široké vrstvy řemeslníků pracovaly v hospodářsky důležitém domácím řemesle. Odděleno od Evropy mohutnými Pyrenejemi je Španělsko uvnitř rozděleno divokými horami na řadu oblastí s nepatrným vzájemným spojením; každá má svá místní práva, staré rády a zvyky. Monarchie ve Španělsku připomínala spíše necentralisovaný orientální despotismus než evropský absolutismus. Byly to tyto okolnosti, které daly španělskému lidu ráz zuřivých individualistů, regionalistů, nenávidějících své utlačovatele. Korupční feudální stát budil v nich odpor proti každé státní formě. Nejlepší předpoklady pro anarchistické učení zde byly dány. V roce 1873 začal boj španělských dělníků; pod anarchistickým černo-ruďm praporem bylo jich 300.000. Ale vůdcové nechtěli vésti aktivní politiku ve prospěch pracujícího lidu a tím přispěli k porážce a zániku republiky již koncem roku 1874. Tisíce opustily řady anarchistů, neschopných bojovat za práva lidu, a vstoupili do nové organizace anarcho-syndikalistů, vybudované právě ve Francii Sorelem a Pelloutierem. V ní byl anarchismus přizpůsoben novým časovým podmínkám, na základech odborového

hnutí. Anarchismus, jehož jediným cílem bylo odstranění státu a který se nechtěl podrobiti ani řízení odborů, dal si název: svobodný komunismus.

Proudhon použil po prvé v roce 1840 pojmu „anarchismus“ pro sociální učení, které bylo vybudováno na zásadě, že každá ustanovená autorita jest mravně nesprávná, protichůdná vyššímu vývoji lidskému. Anarchismus chtěl odstraniti každé domocování, nahraditi stát dobrovolným sdružením svobodných jednotlivců. Bakunin, znaje sílu a moc moderního státu, ještě zůstal tyto teorie naukou, že pouze násilím a překvapením je možno stát odstraniti. Ale oba nepoznali, že i k tomu by bylo zapotřebí organizovaného masového hnutí.

Vedle anarchistů rostla sociální demokracie pomalu, překonávala velké obtíže a nemohla dosáhnout většího vlivu na dělnickou třídu. Pavel Lafargue, který se po pádu Komuny zachránil do Španělska, začal bojovati proti Bakuninovým stoupencům a zakládal s Francisco Moros Novou madridskou federaci. Pablo Iglesias založil socialistickou skupinu „Agrupación“ (1879) a v roce 1886 týdeník „El Socialista“. V roce 1888 byla na sjezdu v Barceloně založena Socialistická strana španělská (Partido Socialista Obrero), v příštím roce pak U. G. T. (Union General de Trabajadores) odborová organizace, jejíž hlavní kořeny byly v Bilbau a Madridu. Ale socialistické hnutí zůstalo nadále málo početné a slabé. Dělníci zůstávali u anarchistů.

Demokracie není opatrnickví! Budte čin

Vojní mezinárodní brigády očekávají nepřátelský útok.

NÍ BRIGÁDY

Dole: Chvilu oddechu v rotě „Jana Žižky“.

se svým štábem do Albacete, kde pod vedením presidenta španělského sněmu, Cortesů, mělo být vybudováno dlo, které se stalo pýchou všeho demokratického světa. Po boku Španělů bojovali již ze začátku Francouzi, Italové, Němci i Češi a jiní v milionářských oddílech. Slavná Centuria Paříž, Centuria Thälmann a Centuria Gastone Sozzi se již vyznamenaly u Irunu, na aragonské frontě a u Talavery. 14. X. přijeli první dobrovolci do Albacete a již 15. října byl postaven prapor „Edgar André“; rychle, přes veškeré obtíže následují další.

5. listopadu opouštějí první úplně vyzbrojení interbrigadisté Albacete, 8. již bojují v Universitní čtvrti. A postupně jsou postaveny 2. až 5. brigáda, které nyní bojují jako smíšené brigády španělské lidové armády, pod čísly 11. až 15.

Není nutno a také ještě není na čas, abychom hodnotili vojensky co vykonali oni hrdinové u Madridu, Cortoly, Teruelu, na Jaramě, u Guadalajary, Brunete a Belchite-Quinto.

Právě byl založen válečný archiv španělské armády, kde je soustředěn všechen studijní materiál. Frontové časopisy v několika jazycích nám prozrazují život našich přátel.

Českoslovenští dobrovolníci, kteří mají již samostatný prapor, s Masarykovou a Žižkovou rotou, baterie a jiné složky, jsou již dostatečně známi, než abychom se o tom museli široce rozepisovat.

Myšlenka mezinárodní solidarity se ve Španělsku tak skvěle osvědčila, že nám dává naději, že všem ohroženým národům a státům bude pomáháno, kdyby toho bylo zapotřebí, že mezinárodní solidarita roste a zviřuje nad temnými silami fašismu a reakce.

P. St

V novém století počala řada stávkových bojů, trvajících nepřetržitě až do dnešních dnů. Byly potlačeny vojskem neobyčejně krutě a krvavě. V lednu 1902 se bojovalo v ulicích Barcelony a Saragossy, v únoru byla vyhlášena všeobecná stávka. Generálové zvítězili.

V roce 1909 bylo Španělsko otřeseno v základech. Nastala velká hospodářská krize, povstání Rífských Kabylů v Maroku. Mobilisace vojska proti marockým povstalcům vyvolala mohutný odpor v Katalánii, byla vyhlášena opět generální stávka. Stávky a továrny byly lidem zapáleny. Armáda musela bojovat po celý týden v barcelonských ulicích, tři měsíce řádil pak teror vojenských soudů. 13. října byl popraven Francisco Ferrer, anarchický učitel a přítel lidu. Celý kulturní svět zasl nad touto vraždou.

Dělnické hnutí vyšlo z bojů posíleno. V roce 1911 založili anarchisté v Barceloně svou odborovou organizaci C. N. T. (Confederación Nacional del Trabajo), národní federaci práce, která byla kontrolována politickou organizací F. A. I. (Federación Anarquista Iberica, Iberská anarchická federace), ilegální konspirativní, která měla často obtíže s prosazováním svých teorií a své taktiky v odborové organizaci. Na druhém sjezdu C. N. T. v červnu 1918 byl program, vypracovaný Narcisem Vidalem a Manuelem Buenaussem, oficiálně přijat. Tento program přizpůsobil dokonale anarchosyndikalistické metody boji proti kapitalismu: měla se provádět sabotáž, bojkot, generální stávka, „přímé akce“ proti kapitalismu, boj proti státním zřízením.

V roce 1919 vyslala C. N. T. své nejlepší funkcionáře do Andalusie, největší zemědělské oblasti španělské, aby zorganizovali zemědělské dělnictvo a připravovali vyvlastnění

velkostatkářů. Funkcionáři slibovali lidu sociální revoluci, rozdělení půdy, burcovali k povstání. Vojsko mělo na podzim tohoto roku znovu krvavou práci...

Bašty anarchistů byly Katalánsko, Saragossa, Valencia, Andalusie. Socialisté měli většinu v Madridě, Baskicku a v Astursku.

V roce 1917 probíhala Španělskem největší stávka od roku 1909. Stávka železničářů na severu byla podporována generální stávkou v celém Španělsku. Byla lépe organizována, lépe vedena, mohutnější než hnutí v roce 1919. Stala se předzvěstí dalších bouří, které vedly k diktatuře Primo de Rivery, jež znamenala konec stran a parlamentární vlády. Dělnictvo se jirilo. I socialisté. Dny monarchie byly sečteny. Ruská revoluce měla ohromný vliv na španělské dělnické hnutí obou směrů. Stávkové byly v pohybu.

V roce 1920 byla vytvořena komunistická strana. Na sjezdu v červnu 1920 hlasovala socialistická strana 8000 hlasy proti 5000 pro vstup do III. internacionály; ale sjezd N. S. T.-odborů se vyslovil 111.000 proti 18.000 hlasům proti vstupu do Komunistické internacionály. Socialističtí vůdci Iglesias, Caballero, Besteiro se připojili k zamítavému stanovisku odborů. V lednu 1921 zamítl výkonný výbor socialistické strany 9 proti 3 hlasům usnesení sjezdu strany.

Koncem 1929 anarchistické odbory C. N. T. se vyslovily pro diktaturu proletariátu, přijímající zásady komunistické internacionály. Ale političtí vůdci F. A. I. obávající se ztráty nezávislosti, připravovali rozhodný boj, který se odehrával od roku 1920 do 1923 a který skončil vítězstvím politických anarchistů.

V září 1920 došlo konečně k jednotné frontě obou odborových organizací N. G. T. a C. N. T. Tento úspěch dělnické třídy rozrušil mohutně reakční kruhy, které se obávaly diktatury proletariátu. Ale již v prosinci se odbory znovu rozešly pro odlišná stanoviska v otázce generální stávky, kterou C. N. T. žádaly, kdežto N. G. T. se chtěla účastnit voleb a prosazovat požadavky parlamentární cestou. Za diktatury Riverovy anarchisté byly postaveni mimo zákon, socialisté tolerováni.

Porážkou monarchie v roce 1931 poměry se důkladně změnily. C. N. T. mohutně vzrostly a měly v roce 1932 téměř 1.500.000 členů, ale po roce 1933 po řadě nezdařených akcí počet členstva značně klesl a N. G. T. začaly siliti tak, že přesáhly počtem 1.600.000 členů anarchické C. N. T. Účast socialistů ve vládě způsobila roztržku ve straně na pravé křídlo pod Besteirem, na střed pod Prietem a Seňou a na levici vedenou Lugo Caballarem. Pokusy fašistů a reakcionářů, přimět republiku k reakčnímu kursu vyvolaly četné stávky, které vrcholily v generální stávce v říjnu 1934. Potlačení této stávky připravilo vybudování jednotného postupu pokrokových stran, lidové fronty, která sdružila socialisty, komunisty, anarchisty, levé republikány a jiné skupiny a zvítězila v únorových volbách nad reakcí.

Za války sjednocování ustavičně pokračuje, jednota mezi socialistickými stranami je stále těsnější. Jenom anarchisté se nedovedou smířit s jednotným postupem: nedovedli se vzdát starých způsobů boje, které vedly jen k neúspěchům. A proto, jak se zdá, vymizí i v moderním Španělsku tak, jako zanikli v ostatních evropských státech.

P. St.

nými demokraty, pomáhejte k vítězství!

Fotomontáž J. Heartfielda z minulého čísla „Španělska“ o hrozném rozsevači, jenž sel ve Španělsku hrůzu.

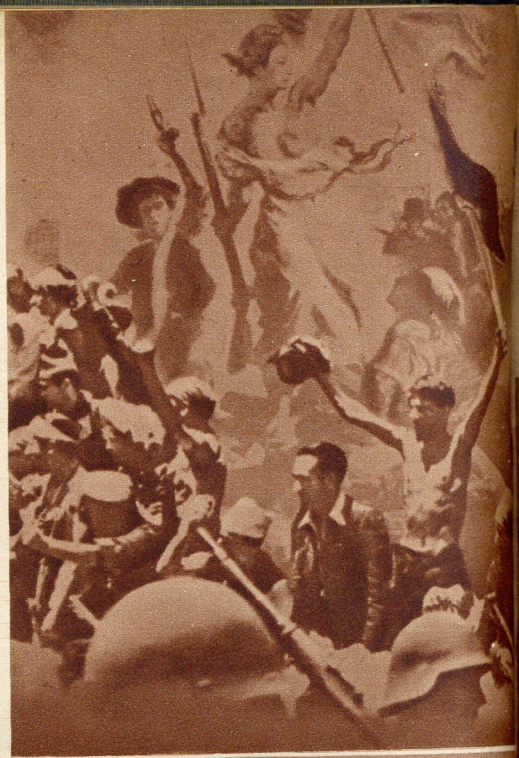
KDO BRÁNÍ BOJI O SVOBODU?

Jak známo, uspořádal nedávno S. V. Ú. Mánes výstavu, proti které byly podnikány prudké útoky s fašistické strany. Soustředily se zejména proti fotomontážím výtvarného spolupracovníka našeho listu Johna Heartfielda. A stupňovaly se tak, že některé z těchto fotomontáží musely na konec býti odstraněny.

Je zajímavé, že henleinovský tisk „Rundschau“ a „Zeit“ u nás žádal dokonce odstranění fotomontáže „Boj za svobodu“, kterou přece ani nejnaděšenější fašista nemůže pokládat za urážlivou. Či už to došlo u henleinovců tak daleko, že už jen pouhý obraz a symbol svobody je děsí a že jej pokládají za — protifašistický? Na našich obrázcích vidíte onu fotomontáž — a posuďte sami, zdali je rozhořčení henleinovců oprávněno.

Druhá fotomontáž, kterou jsme uveřejnili v minulém čísle, byla z výstavy odstraněna.

Ano — umělci nemají dnes na růžích ustláno!

„SVOBODA SAMA BOJUJE
VE VAŠICH ŘADÁCH“
(Napadená fotomontáž J. Heartfielda)

Lazaret Jana Amose Komenského

„Komenský“ zde má báječnou pověst, a všichni jeho členové se činí, aby si ji udrželi. Před nedávnem byl zde šéf všeho zdravotnictví při interbrigádách a velmi chválil náš pražský Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku. Žádal nás, abychom na naše oddělení dali zvláštní velikou tabuli: Česká zubní ambulance. Vy přý si to v Praze za svou práci zasloužíte.

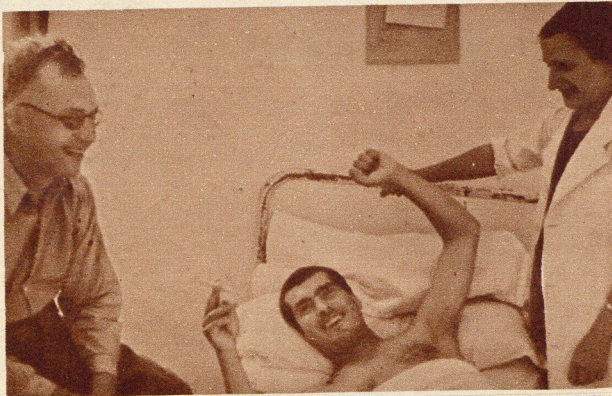
Tak napsal našemu španělskému výboru do Prahy E. Burian, a tato slova od někoho, kdo je v zemi, a kdo sleduje na místě poměry i mluví se Španěly, znamenají víc, než jakékoli oficiální uznání nebo poděkování.

Děkujeme za to především obětavým lékařům i personálu, kteří se úplně věnovali svým nemocným, kteří nepřijali haléře platu za celou dobu svého pobytu, kteří vykonali těžkou a životu nebezpečnou službu tak dobře, že některé operativní zákroky byly nazývány ve španělském tisku přímo zázračnými. Čechoslováci z lazaretu „Jan Amos Komenský“ se však postarali také jinak o svoje pacienty. Na jejich žádost dala jim španělská vláda k jejich umístění nádhernou vilu v Benicasim. Při slavnostním zahájení byla pojmenována na počest presidenta Osvoboditele názvem „Masarykův dům“. Našemu lazaretu jsou též přidělovány českoslovenští lékaři a lékařky pracující až dosud v jiných lazaretech a nemocnicích. Zubní ambulatorium si vyžádalo samo technika, Čecha, který až dosud bojoval u Žižkovy rotě. Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku se ustavičně stará o doplňování sanitního materiálu a o stále dokonalejší vybavení československého lazaretu.

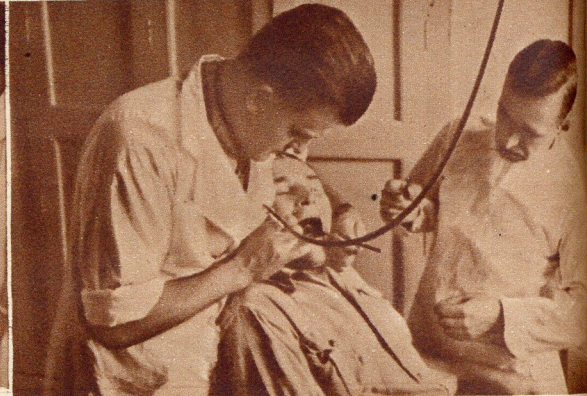
Röntgenový aparát lazaretu „Jan Amos Komenský“. I přístroje, kterými je lazaret opatřen, šíří naši dobrou pověst. Takové je na př. röntgenové zařízení ambulance, dodané firmou inž. Watzke a Šikola. Je konstruováno velmi účelně.

Skládá se z vlastního přístroje na pojízdném lehkém stojanu, patří k němu i celá temná komora s tankovým vyvolávacím röntgenových snímků, kasety, zásoby filmů. Jeho cena je i s chemikáliemi Kč 60.000. Přístroj sám se skládá ze dvou částí: z olejového transformátoru, do něhož je zamontována röntgenová lampa, a z regulačního zařízení. Mohou se pořizovat snímky všech částí těla s velmi krátkou expozicí; röntgenová lampa je tak pohyblivá, že je možno prosvěcovat i zespod, zpod stolu, aby nebylo nutno těžce zraněného obracet.

Lazaret je i jinak vybaven po všech stránkách dokonale. A to, co ještě mu chybělo, bylo — jak už jsme řekli, postupně doplňováno.

Operace v lazaretě „J. A. Komenský“. Zleva vpravo: pí Wiesnerová, dr. Holubec, dr. Elík.

Vlevo: Dr. Holubec a sl. Hůrková z řs. lazaretu u svého pacienta. Vpravo: Členové zubního oddělení řs. lazaretu, Burian a Rosenbaum, při práci.

DÁREK K JUBILEU

Připravovali jsme se, abychom důstojně oslavili jednoleté trvání mez. brigády a tříměsíční činnost zubního oddělení lazaretu Jana Amose Komenského. Domlouváme právě Eg. Erv. Kischovi (zřivý reporter) a naši primabaleríně Mirce Holzbachové, že by se slušelo, aby — jako naši hodní pacienti — nás k našemu dvojnásobnému jubileu podarovali nějakým dárkem. Mezitím co se nás snaží Kisch přesvědčiti, že vlastně má dostati dárek za to, že se zde nechá trápit, zvoní telefon. Sam ředitel nemocnice volá (dr. Tolenberg z Prahy): „Hoši, jest zde pro vás bedna z Prahy!“ Všechno běží na ředitelství a v okamžiku jsme zpět i s bednou na oddělení.

Rychle ji rozbaluje a nedočkavě prohlížíme její útroby. Naše nadšení nemá konců. Krásné a praktické věci, a dobrý materiál. Jedno lepší než druhé. Nyní jest toho všeho ve Španělsku nedostatek a proto máme z toho dvojnásobnou radost.

Se starými zásobami, s materiálem, který nedávno „Pragochema“ poslala „Komenskému“ a s dnešní zásilkou jsme nyní jedno z nejlépe vybavených zubních oddělení ve Španělsku. Ovšem, dlouho to nebude trvat a naše zásoby se opět zmenší. Nejenom, že my sami spotřebujeme velmi mnoho, ale téměř všechny polní ambulance znají naši štědrost, a vždy, kdykoliv jest jim něčeho třeba, si pošlou k nám jako do skladu.

Díky Vám, pane kapitáne Vosko, díky Vám, kamarádi ve výboru, za zásilku, která přišla jako nejkrásnější dárek k našemu jubileu. Jméno našim, jméno našich kamarádů pacientů, a konečně jméno mnoha a mnoha kamarádů z různých front Španělska, kteří jsou Vámi darovaným materiálem ošetřováni, děkuji ještě jedenkrát všem u nás doma v Československu, kteří náš spravedlivý boj ve Španělsku podporují.

Tim, že pomáháte Španělskému lidu, pomáháte sami sobě. Naše vítězství bude i vítězstvím Vaším!

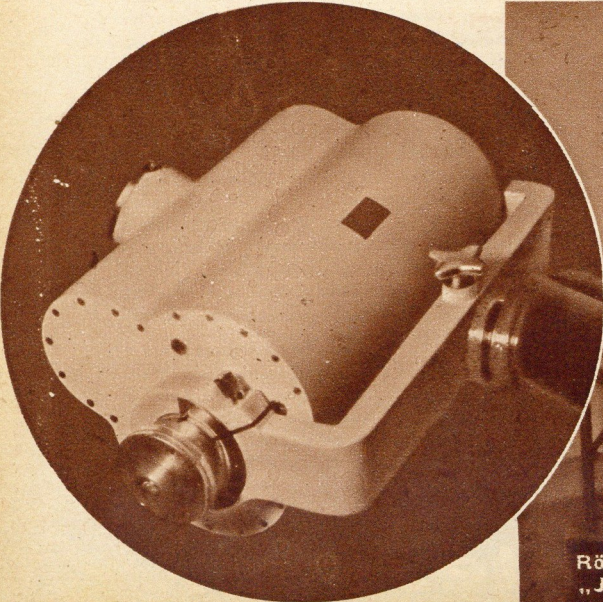
Salud
Burian Eda

CO VYKONALO ZUBNÍ ODDĚLENÍ LAZARETU „JAN AMOS KOMENSKÝ“.

Za tři měsíce, co je oddělení v činnosti, bylo ošetřeno přes 900 pacientů.

Bylo zaplombováno 1400 zubů.

Bylo extrahováno (vytaženo) 1200 zubů s umrtvením. Bylo provedeno asi 200 jiných zákroků v ústech, jako na příkl.: léčení gingiv, čist. zub. kazu a t. d. Bylo zhotoveno přes 50 prothes s úhrnným počtem 520 zubů a mnoho jiných technických prací.

Röntgenové zařízení lazaretu „J. A. Komenský“.

Zbraně paní Carrarové

Nová hra Bertolda Brechta o dnešním Španělsku.

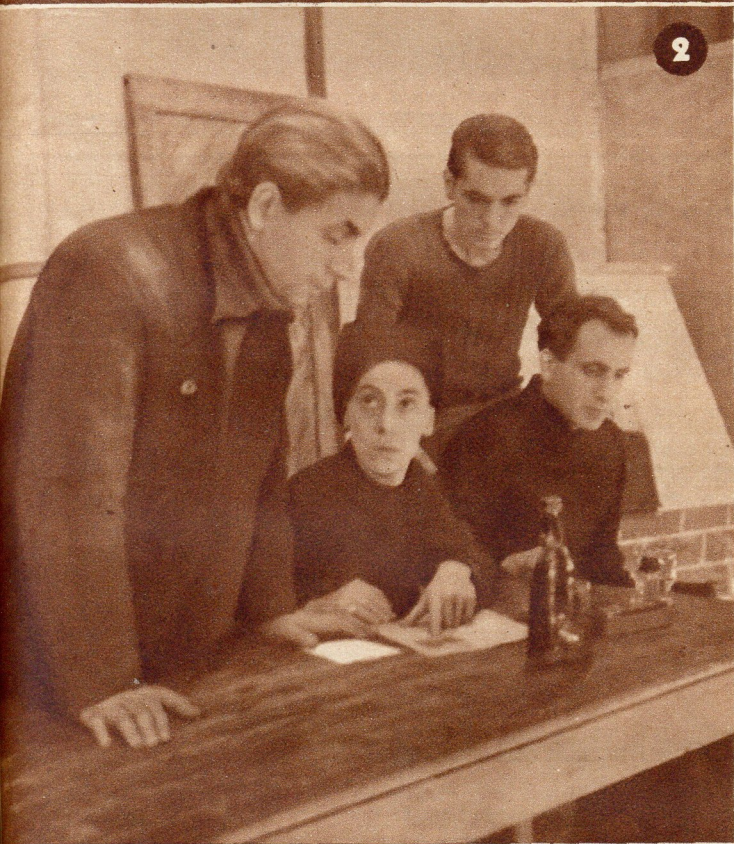
1

Bert Brecht, jehož „Žebřácká opera“ měla v provedení E. F. Buriana v „D 37“ veliký úspěch, je jedním z nejnadanějších německých dramatiků. Brecht napsal nyní novou hru o boji španělského lidu za svobodu. První představení této hry mělo v Paříži veliký úspěch. Nyní bude provozována také ve Švýcarsku a v Československu. U nás dojde k jejímu provedení nejprve německy a poněvadž se už také překládá do češtiny, jistě i v některém z našich divadel.

*

Jaký je děj hry? Paní Carrarová je vdova chudého rybáře, který padl v boji proti povstalcům. Když stála před mrtvolou zavražděného muže, slíbila si, že její dva synové se nesmějí dočkat stejného osudu se svým otcem. Domnívá se, že zůstane ušetřen ten, kdo se tiše chová, kdo mlčí a nevzdoruje nepříteli. Proto skrývá před svými syny zbraně, které jsou v domě. Lstí i tvrdostí přemáhá naléhání svého nejmladšího syna José, jehož táhne na frontu hřmění děl k účasti v boji za svobodu.

Staví se proti svému bratru Pedrovi, jenž při-

2

1. První scéna. Paní Carrarová peče chléb.
2. Paní Carrarová ukazuje svému bratru leták, vydaný fašisty a praví: „Tady přece píší, kdo složí zbraně, toho ušetříme!“
3. Matka nechce vydat zbraně, pro které si Pedro přišel. Říká mu: „Ne, Pedro, zbraně vám nikdy nevýdám!“
4. Juana nesou do chalupy. Rybář: „To udělala jedna z jejich rybářských lodí. Měla na palubě kulomety. Když jeli kolem, Juana bez výstrahy střelili.“
5. Paní Carrarová: „Přineste zbraně! Připrav se, José! I chléb je už hotov.“
José: „Půjdeš s námi též?“
Paní Carrarová: „Ano, pro mrtvého Juana.“
Zleva: Pedro, Florian (José, Hain).
Pí. Carrarová (Helena Weigelová).
6. Helena Weigelová v úloze paní Carrarové.

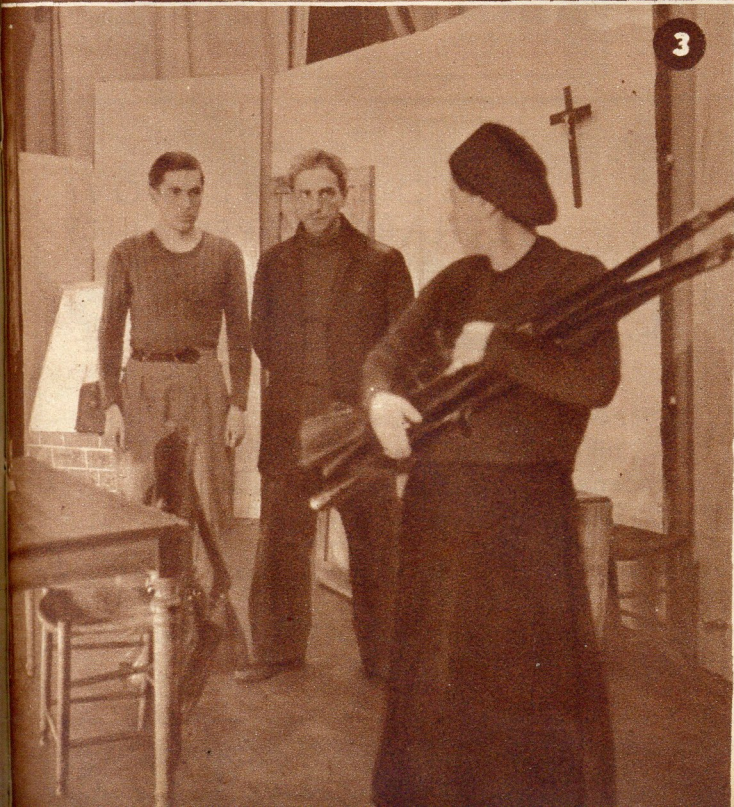
chází, aby odvedl její syny a odnesl zbraně. Proklíná svého prvorozeného syna Juana, o němž myslí, že odešel k republikánské armádě. Ale tu již sousedé jej přinášejí zabitého fašisty, tak jako byl zabit jeho otec. A tu se stane s paní Carrarovou změna. Dá přinést zbraně z úkrytu a sama uchopí svou ručnici. Chápe — ze zármutku i ze své mateřské bolesti — že mír a svoboda nemohou přijít samy, že je nutno je — vybojovat.

4

5

3

6

VÁNOCE ČECHOSLOVÁKŮ VE ŠPANĚLSKU. PLNÍME VÝZVU MISTRŮ KULTURY

My podepsaní, jako ti z československých členů mezinárodní asociace spisovatelů, kteří měli štěstí dívat se vlastníma očima do lidsky krásné a tak nelidsky urážené tváře statečného španělského lidu, kdykoliv myslíme na bojovníky za jeho svobodu, vzpomínáme i na ty, kteří tam s námi mluvili našimi rodnými jazyky.

Bliží se vánoce, kdy si lidé dávají dárky, méně pro pomoc a více pro srdečnou pozornost. Dáváme tímto popud a výzvu k zaslání vánočních dárků od uvědomělého československého lidu našim krajanům ve Španělsku.
Halas - Kisch - Kratochvíl - Malířová - Novoměstský.

O vánocích chce být každý doma. Sejit se se svými a vzpomenout. Vzdálenost 3000 km jest však nesnadno schůdná, hlavně když je tě tam potřeba a odešel jsi sám i v zájmu těch, kteří zůstali doma.

A TI DOMA DNES VZPOMÍNÁJÍ.

Vzpomínají na všechny, kdo jsou skloněni nad puškou, operačním stolem, nad úředními papíry, nebo leží na nemocničních postelích. Vzpomínají. A prosí ty všechny v dálce: Přijměte pozdrav od nás ode všech a malou pozornost! Prostou, od prostých a srdečných lidí. Jako byla ta stará paní v šátku, která přišla a řekla: „Chtěla bych dát maličkost na vánoce těm ve Španělsku a dětem v tom vašem táboře!“ Vybílala pak Kč 800.— z kapsníku. „Každý rok dávám 1000 korun.— A vždycky tam, kde toho je podle mého rozumu nejvíce potřeba. Osm set pro ně a dvě stě pro válečné slepce — těm musím. Napište jim, že je pozdravuju!“ Tak velké a prosté dílo dovedou vykonati jen prostí lidé. Ta stará paní bývala posluhovačkou a vychovala těžce několik dětí. A podobní dárci chodí denně a budou denně přicházet.

Díky vám, pane dr. R. Mat., za to, že přicházíte pravidelně dvakrát týdně a ptáte se, zda nepřišla nějaká z publikací, na které jste dal předem tisíc korun, ačkoliv znovu vždycky platíte to, co je nového a skládáte dál a dál s poznámkou: „Je to málo, ale prvního vám zase něco přinesu.“ Díky vám, děti přítele legionáře od polských hranic, které jste nám poslaly na vánoční nadílku krajanům a dětem v táboře vedle darů svých rodičů všechny staré stříbrné peníze a cizí valuty. Víme, nebyly lehce sebrány a tím víc si jich vážíme a tím víc nás zavazují.

A tak vy všichni, přímí dárcové, poukazatelé obnosu na složenku č. 27105 s poznámkou „Vánoce“, jste umožnili, že každý náš kamarád dole dostane od nás „pod stromček“ bedničku, ve které bude čokoláda, mýdlo, paštiková консерва, cigarety, vlněné nátepničky, vlněné ponožky, cukr, šicí souprava a psací potřeby. A snad se bude ozývat to, co jsem slyšával před rokem v madridských zákopech o vánocích od Dána, který dostal krabici kondenzovaného mléka ze své země: „Vida, doma na nás nezapomínají.“ A v nemocnicích a jinde dostane každý knihu. Pošleme 1500 hodnotných knih. Některé máme a jiné ještě dojdou. Vy máte jistě nějakou. Pí uč. Ch. z Prahy dala půl své překrásné knihovny, kniha je dobrým přítelem všech a nejlepším kamarádem rekonvalescentů.

Padesátihaléřové bločky na vánoční akci, vydané výborem, budou brzy rozebrány. Tak Mor. Ostrava si jich vzala za Kč 10.000.— a prodávají se již v hutích, pod zemí v dolech, na šachtách, všude. Nemáte-li je ještě, napište si o ně, stačí potom jen říci před někým o nich a ukázat. Bedničky pro naše lidi ve Španělsku brzy odejdou. Budou na nich jedlové větvičky. Větvičky se stromku, který u nás také bude o Štědrém večeru stát, na kterém budou planout svíčky, s vřelým pozdravem všech nás a s příslibem při všem, co je pro nás drahé a krásné.

J. F.

BIOGRAFY VYNIKAJÍCÍCH FILMŮ:

Apolo, biograf s nejmodernější aparaturou, Praha II., Václavské nám. 51, tel. 39323. Začátky představení: 1/4, 6, 1/2, 9, v neděli a ve svátek 1/2, 11 dopoledne, 2, 4, 6, 1/2, 9.

Aero, Žižkov, Biskupcova ul., telefon 37514. Kino spokojených návštěvníků. Začátky: ve všední dny v 6 a v 8 1/2. V neděli ve 2 hod. odpol. dětské předst., 4, 6, 8 1/4.

Alfa, Václavské náměstí. Začátky představení ve všední dny: ve 3 1/2, 6, 8 1/2, v neděli a svátky v 1/2, 11, 3/2, v 6 a v 8 1/2.

Alma, Praha II., Křemencová. Hraje ve všední dny ve 4, 6 1/4, 8 1/2. Neděle a svátky 1/2, 11, 3/2, 4, 1/4, 7, 8 1/2.

Avion, Václavské náměstí. Začátky ve všední dny: 3 1/2, 6, 8 1/2. V sobotu 10 1/2 v noci, v neděli a svátky 1/2, 11, 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9.

Bruska, Dejvice, Dejvická. Začátky 4, 6, 8 1/4. Neděle a svátky: 2, 4, 6, 8 1/4.

Beseda, Praha II., Ve Smečkách, všední dny: 1/2, 4, 6, 8 1/2, neděle a svátky: 2, 4, 6, 8 1/4.

Flora, Praha XII., začátky ve všední dny: 3/4, 6, 8 1/4, v neděli 2, 4, 6 1/4, 8 1/2.

Fénix, všední dny hraje 3 1/2, 6, 8 1/2, v neděli: 1/2, 11, 3/2, 4, 1/4, 7, 8 1/2.

Hvězda, Praha, Václavské nám. Začátky: 3 1/2, 1/4, 6, 8 1/2. V neděli v 10 1/2, 2, 4, 6, 8 1/4.

Hollywood, Václavské nám., 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9.

Illusion, Václavské nám., 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9, 1/2, 11.

Juliš, Václavské nám., 3, 1/2, 6, 8 1/4, v neděli 1/2, 11, 2, 4, 6, 8 1/4.

Koruna, žurnály a grotesky, nepřetržitě od 2—10 več.

Kotva, Revoluční tř. 3 1/2, 6, 8 1/2. V neděli ve 3/2, 4, 6 1/4, 8 1/2.

Lido-bio, Hybernská, 3/4, 3/4, 6, 8 1/4, v neděli v 1/2, 11, 2, 4, 6, 8 1/4.

Louvre, Praha, Národní tř., 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9.

Olympic, Spálená ul., 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9.

Pasáž, Václavské nám., 3/4, 5/4, 8 1/2, v neděli 1/2, 11, 3/2, 4, 6 1/2 a 8 1/2.

Perštýn, Na Perštýně, začátky o 3, 6, 8 1/4, v neděli o 1/2, 11, 2, 4, 6, 8 1/4.

Radio, Fochova tř., 3/4, 6, 8 1/4. V neděli o 1/2, 11, 2, 4, 6, 8 1/4.

Slavia, Vinohrady, Řipská, hraje o 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9.

Na Slovanech, hraje ve všední dny 4, 6, 8 1/4, v neděli ve 2, 4, 6, 8 1/4.

Skaut ve Vodičkově ul., v 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7, 1/2, 9, v neděli též v 1/2, 11 dopoledne.

OSVOBOZENÉ DIVADLO dnes a denně „Těžká Barbora“, politická satira o 18 obrazech.

Prosíme naše příznivce o sdělení, zda nemohou zaměstnat někoho z přátel, kteří přijeli v poslední době ze Španělska. Bližší sdělí sekretariát Společnosti přátel demokratického Španělska, Praha II., Národní 24. Jde o zaměstnání všeho druhu.

Bednička s vánoční nadílkou pro vojáky.

V nakladatelství V. Petra v Praze vyjde k vánocům t. r. sbírka lyrických básní Oldřicha Zemka „HARFA NA TROSKÁCH“, obsahující motivy máchovské a krajinské motivy moravské. Knihu upraví a vyzdobí akademický malíř Jaroslav Riedl a vytiskne Dyrynkovou latinkou knihtiskárna Vladimíra Chlandy v Břeclavi. Bude vydáno též 50 číslovaných výtisků na ručním papíře.

Dva letáky, vyzývající dobré lidi, aby nezapomněli na vánoce vojáků ve Španělsku a sirotků v čl. domově ve Francii.

OCHUTNALI JSTE JIŽ

VÝTEČNÉ LAHŮDKOVÉ
UZENÁŘSKÉ SPECIALITY

SVĚTOVKA?

Vyrobená z prvotřídního materiálu lahodně pikantní chuti, velmi výživná. Za studena k mazání na housku nebo chleba. Uspokojí i největšího labužníka.

Veškeré masové konzervy, jakož i moravská masa a špeky.

Výrobce **W. NÁPRAVNÍK a spol.**
Kunratice 12 u Prahy

PAMATUJTE NA VÁNOCE
ČECHOSLOVÁKŮ VE ŠPANĚLSKU!

PAMATUJTE NA VÁNOCE ČECHOSLOVÁKŮ VE ŠPANĚLSKU

Španělský parlament o T. G. Masarykovi

Cortesům (španělskému parlamentu) byl předložen dne 2. října tento návrh:

„Nad úmrtím Tomáše Garrigua Masaryka, velkého demokrata a zakladatele Československé republiky, truchlí sněmovna se spřáteleným národem, který již tolikrát dokázal svou solidaritu se Španělskou republikou. Masaryk byl tak velikou postavou, že jeho význam přesáhl hranice československého státu. Demokraté celého světa truchlili se smutkem celého československého národa nad ztrátou velkého státníka, který věnoval celý život osvobození své země a zachování míru.“

K tomuto návrhu promluvil pražský vyslanec, poslanec Cortesů, p. Jímenez de Asúa. Vyličil život Masarykův, jeho význam pro Československo a pro svět i jeho úlohu v našem osvobození. A ke konci pravil:

Pro nás za současných poměrů je Masarykův život nadmíru poučný. Někdy může být naším učitelem osoba, již ani neznáme. Mohu říci, že na mne, jako profesora trestního práva, nejvíce působil muž, kterého jsem nikdy neviděl, jemuž jsem nikdy ruky nepodal, Pedro Dorado Montero. Rovněž Masaryka znám toliko z jeho díla, protože, když jsem přijel do Československa, žil již mimo Prahu v Lánském zámku. On však právě se mi zdá nejvíc hoden, aby nám byl politickým příkladem. Velké osoby, jichž jsme neviděli, jichž ruky jsme se nedotkli, jejichž hlasu jsme ne-

slyšeli, mají na nás obrovský vliv právě svým legendárním charakterem. Přes všechny obtíže se podařilo Masarykovi založit československý stát. Po celou světovou válku žil v emigraci a podařilo se mu vybudovat v Rusku armádu československých legionářů, která tam bojovala po boku spojenců. Československá republika se narodila najednou a snadno; bylo třeba zmoci odpor velmocí, které nechtěly slyšet o novém státě, protože neznaly českých dějin, nedovedly si ujasnit ani představit sílu a význam moci, kterou by tento stát mohl dát světu. Masarykovi se podařilo za války přemoci jejich odpor, zvítězit a založit nový stát.

Ohromná vůle tohoto muže nám musí být příkladem — a jako optimisté z hlubokého přesvědčení můžeme říci, že právě tak, jako vzniklo Československo z vůle národa, tak zvítězí i španělský národ, protože si toho lid přeje a přeje-li si něco lid a vynaloží na to největší energii, žádná cizí moc a žádné obtíže nemohou zvrátit tento neodvratný osud.“

Po řeči p. Asúy se přihlásil ještě ke slovu ministr zahraničních věcí José Giral, jenž vyličil svůj hluboký dojem, jímž na něho působil Masarykův pohřeb v Praze, kterého se osobně zúčastnil. Připojil se pak plně k návrhu, předloženému sněmovně.

Španělský parlament přijal jednomyslně navržený projev soustrasti.

ŠPANĚLSKA VLÁDA V BARCELONĚ

Před několika týdny prošla tiskem zpráva, že valencijská vláda bude přeložena do hlavního města katalánského, Barcelony.

Proč k tomu došlo?

Již po překotném stěhování vlády Caballerovy z Madridu do Valencie ozvaly se hlasy, že sídlo vlády nebylo dobře zvoleno. Byl to skutečně urychlený a předem nepřipravený odjezd, z něhož byl Caballero obviněn zcela po právu. Když Caballero padl a když nastoupila nová vláda Negrinova,

připravovalo se hned přeložení vlády do druhého největšího města republiky. Do města, které má nejlepší přístav, do provincie, ve které je nejrozvinutější průmysl, základna hmotného zásobování války, do země, která do boje nezasáhla ještě tou měrou, jak je nutno. Jde tu o utužení styků s katalánským lidem a vládou, o nezbytné potřeby jednotného vedení a velení, které se též vztahuje na katalánskou armádu, podřízenou nejvyššímu velitelství španělské armády. Sjednocení vnitřní pořádkové služby žádalo přímý úzký styk s Barcelonou.

Plánovitě válečné hospodářství lze řídit pouze ze střediska průmyslového kraje. Přátelské styky obou vlád se skvěle ukázaly při poslední návštěvě presidenta Companyse a Negrina v Madridě, a Companys nesetřval na rozhodnutí, vzdáti se vedení katalánské vlády, poznáv, že udržení a

utužení jednoty katalánského a španělského lidu i s pomocí jeho osoby je nutností.

Příznivější poloha Barcelony s ohledem na Francii a ostatní cizinu zajisté zvětšují význam přesídlení. Napadávání města z Baleárských ostrovů je pro Francovy spojence obtížnější, a hustější osídlení pobřežních krajů má i strategický význam. Veškeré tyto okolnosti a výhody líčila vláda ve svém provolání a dostalo se jí jednomyslného schválení demokratického obyvatelstva.

Je nutno tato fakta vytknout, protože propaganda, nepřátelská demokratickému Španělsku, se snažila vyličít přesídlení div ne jako nějaké poslední východisko z nouze.

Nuže tedy: přesídlení neznamená útek, ale naopak útok a nový krok k úplnému sjednocení všeho španělského lidu.

USTAVENÍ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL DEMOKRATICKÉHO ŠPANĚLSKA

3. listopadu se konala ustavující valná hromada spolku, který se bude jmenovati Společnost přátel. Předsedou byl zvolen docent Karlovy university v Praze dr. Josef Fischer, místopředsedy spisovatelka M. Pujmanová a spisovatel major Jaroslav Kratochvíl, jednatelem starosta ZÚS učitel Josef Pešek, pokladníkem J. Veselý, revisory F. Nehyba a J. Kubát. Ostatními členy ústředního výboru přátel kpt. E. V. Voska, profesori Husovy fakulty dr. J. E. Hromádka a F. Linhart, prorektor Akademie výtvarných umění J. Obrovský, dr. Adolf Hoffmeister, A. J. Patzáková, prof. V. Patzák, Kurt Schrader, dr. J. Zelenka, dr. I. Sekanina, M. Adlerová a V. Sinkule (Praha). Starosta města Dvora Králové J. Bilina, prof. J. Purkyně (Hradec Králové), duchovní církve československé V. Ždárský (Heřm. Městec), A. Schmiedlová (Liberec), univ. profesori dr. Vl. Helfert a dr. J. L. Fischer, dr. H. Kreislarová, dr. S. Fischl. Dr. R.

Fleischner (Brno), českoobr. ev. farář J. B. Šebesta (Břeclav), prorektor Komenského univ. dr. Ed. Peška, F. M. Komzala, ing. L. Kemeny (Bratislava) a člen gub. rady V. Malý (Úžhorod).

Dosavadní kruh vedoucích byl takto rozšířen o další představitele našeho kulturního a veřejného života, což je příslibem ještě větší práce v budoucnu.

Nový spolek bude vyvíjet činnost podle stanov povolených ministerstvem vnitra. Přestaví všechny místní výbory ve své odbočky. Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku, který doposud konal všechnu práci, vstupuje do stadia likvidace. Bude se starati jen o věci humanitní podpory a na příznivce se bude obracet jen prostřednictvím nové společnosti. Společnost bude mít členy individuální (osoby) a kolektivní (organizace, spolky a pod.).

Legionář Kuchař, předseda smíchovského Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku.

SOUTĚŽ O ROZŠÍŘENÍ NAŠEHO ČASOPISU

Pokračujeme velmi slibně. Tak přítel Daněk z Břeclavě hlásil 100 odběratelů; přítel Zákravský, Rychnov, 60 odběratelů; Hrňa, Vsetín, 80; Šmíd, Louny, 55; Burda, Plzeň 400; Pavelka, Zlín, 100; Vavříková, Kyjov, 55 atd.

Místní výbor v Heřmanově Městci poděkoval prezidentu Rooseveltovi za jeho řeč pro světový mír zvláštním telegramem.

Přítel legionář Kuchař je předsedou výboru na Smíchově, který je příkladem houževnaté práce funkcionářů a pochopení nejširšího kruhu občanstva s naší akcí. Po úspěších ve sbírkách konala se na Smíchově 14. listopadu oslava obrany Madridu s promítáním filmu, za účasti pana vyslance španělské republiky, Jímeneze de Asúa a 550 přítomných. Smíchovský obvod bude vydržovati dvě děti v čs. táboře.

Ustavující schůze nové společnosti přátel demokratického Španělska.

MADRID VZDORUJE

K této fotomontáži bylo použito budovy madridské telegrafní centrály, která odolala přes časté ostřelování — a fotografie pomníku prvních madridských milic ve Valencii.

Madride! Madride!

My, kdo chceme volnost a právo,
jsme hrdina tvé jméno!